

VINERI 30 Iunie 2000 · ANUL III [L] NR. 26

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Trecut-au anii
ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată
n-or să vie iară...*

Mihai Eminescu

Absolvenți de la Bălcescu care nu s-au văzut de trei decenii

Campanie electorală sau interes sincer?

Mai multe culturi înseamnă și mai multe succese

CALENDAR ORTODOX

3 iulie, luni – Sf. Mc. Iachint; Sf. Anatolie, patriarhul Constantinopolului
4 iunie, marți – Cuv. Andrei, arhiepiscopul Cretei; Cuv. Marta
5 iulie, miercuri – † Cuv. Atanasie al Atosului; Cuv. Lampadie
6 iulie, joi – Cuv. Sisoe cel Mare; Sf. Mc. Lucia
7 iunie, vineri – Sf. Mare Mc. Chiriachi; Cuv. Toma din Maleon și Acachie
8 iulie, sâmbătă – Sf. Mare Mc. Procopie; Sf. Mc. Teodora; Sf. Epictet și Astion
9 iulie, duminică – Sf. Sfinții Mc. Pangrație și Chiril; Sf. Mc. Andrei și Prov Duminica a III-a după Rusalii (Despre grijile vieții); Ap. Rom. V, 1-10; Ev. Matei VI, 22-33; Glas 2; Voscr. 3

AGENDĂ

3 iulie

1850 – apare la Iași publicația bisăptăminală „Zimbrul”, tribună politică și literară unionistă.

4 iulie

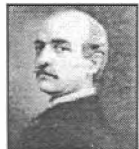
1502 – are loc sfințirea mănăstirii Dealului (Tîrgoviște) ridicată de Radu cel Mare. Importanța culturală a acestei ctitorii constă în impunerea unui stil arhitectonic specific românesc și în activitatea tipografică intensă ce se va desfășura aici.

1864 – decret domnesc privind înființarea *Universității din București*. Primul rector a fost juristul Gh. Costa-Foru.

5 iulie

1806 – s-a născut *Teleki Blanka*. A fost originară dintr-o familie aristocrată din Ardeal. De numele ei se leagă înființarea primului institut de fete din Ungaria.

1853 – la editura pariziană „De Soye et Bouchet” apare volumul „*Doine și Lăcrimioare*” de Vasile Alecsandri, unul dintre cele mai importante din întreaga creație poetică a bardului de la Mircești. „Doinele” lui Alecsandri sînt primele poezii de inspirație folclorică din literatura română.

6 iulie

1971 – s-a stins din viață renumitul muzician american de jazz, *Louis Armstrong*. Numele lui dezmierdător a fost Satchmo.

7 iulie

1887 – s-a născut pictorul francez, *Marc Chagall*.

1930 – a murit scriitorul *Arthur Conan Doyle*, părintele celebrului detectiv Sherlock Holmes.

8 iulie

1621 – s-a născut celebrul autor francez de fabule, *Jean de la Fontaine*. Una dintre cele mai cunoscute fabule este cea intitulată: „Vulpea și corbul”.

1899 – *Ion Agârbiceanu* debutează publicistic în „Unirea” din Blaj cu poemul „Amintiri”

9 iulie

1600 – Mihai Viteazul întemeiază *Mitropolia Românească din Transilvania*.

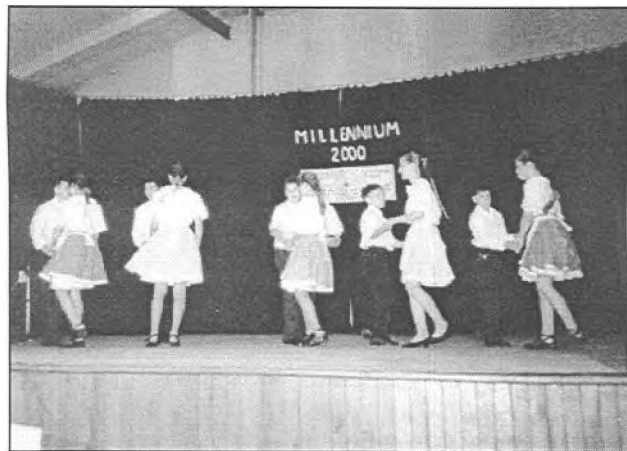
Întîlnirea pe țară a echipelor de păstrare a tradițiilor din Ungaria

În ultimii ani se organizează tot mai multe întîlniri, festivaluri, zile culturale, în centrul cărora stau cîntecele, dansurile populare – ceea ce am moștenit de la înaintașii noștri.

Este un lucru foarte frumos și de apreciat că nu sîntem indiferenți față de cultura noastră bogată, că avem în noi această dorință de-a instrui generația următoare, care poate nu mai posedă limba, dar în acest fel cunoaște *lunga, minîntălu* și se simte bine la repetițiile de dans sau la manifestări de genul cum s-a organizat și la sfîrșitul acestei săptămîni la Chitighaz „*Întîlnirea pe țară a echipelor de păstrare a tradițiilor din Ungaria*.” Am ajuns puțin mai devreme la fața locului. Organizatorii au fost emoționați, și nu degeaba... Au sosit pe rînd dansatorii din Micherechi, Bichișciaba, Aletea, Chitighaz și Leucușhaz. Iar publicul...? Ici-colo au mai apărut și cîțiva interesați, pasionați ai dansului popular sau unii, care din întîmplare au avut drum

spre casa culturală... Vicepreședintele AȚRU *Gheorghe Guiaș*, care este totodată și primarul

Sarkadi, au dansat minunat jocurile din Aletea. Într-o perioadă foarte scurtă, cu însuflețire și en-

comunei Chitighaz a deschis manifestarea în limba maghiară, după care am putut admira dansurile echipelor românești de păstrare a tradițiilor din Micherechi, Bichișciaba și Aletea, respectiv pe copiii din Chitighaz și Leucușhaz. Echipetele au evoluat pe scenă una după alta, și uneori aveam senzația că ar fi bine, dacă am fi deja după... Urmărind programul, am constatat că elevii din Leucușhaz, instruiți de *Francisc*

tuziasm deosebit, au învățat dansurile nu prea ușoare – a mărturisit instructorul aletean, care este mîndru de învățăcelii lui și află multă bucurie în munca sa de la Leucușhaz.

Am bifat-o și pe această întîlnire... Am văzut dansatori bine pregătiți... Care și cînd va fi următoarea întîlnire, nu știm... Dar pînă atunci, poate n-ar strica să revalorificăm importanța și scopul acestor manifestări. **A. Brad**

Eminescu și în ungurește

Cu prilejul aniversării celor 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, Centrul Cultural al Ungariei la București și Catedra de Hungarologie a Universității din București a editat un volum de poezii în traducerea lui *Lőrinczi László*. Editorul responsabil al volumului de versuri este *Tiberiu Herdean*, actualul director al Centrului Cultural al Ungariei din capitala României. Cartea cuprinde traduceri în limba maghiară a celor mai frumoase poezii despre natură, iubire și moarte.

Sîmbetele de la Zsámbék

Începînd de sîmbăta trecută, 23 iunie și pînă la 20 august, în fiecare sîmbăta la Zsámbék au loc programe pentru copii, spectacole teatrale, concerte de muzică clasică și de jazz. Premiera teatrală va avea loc la 3 august cu spectacolul *Bánk Bán* de Katona József. Personajul principal va fi interpretat de renumitul actor *Kulka János*, iar Gertrudis va fi actrița română *Maia Morgenstern*.

Colaborare între București și Giula

Comunității românilor din Ungaria i se asigură în acest an două locuri la Universitatea de vară din Baia Mare. Cursurile de limbă și civilizație română sînt organizate de către Fundația Culturală Română în perioada de 15 iulie – 4 august 2000. Domnul *Ioan Nemeș*, întemeietorul Asociației culturale române din Leta Mare dorește ca la cursul intensiv de limbă română să-și reîmpropăteze cunoștințele de limbă maternă, iar

profesoara *Vera Gurzău* din Giula s-a înscris la cursurile de istorie a culturii românești. La aceste cursuri prestigioase se prezintă ani de-a rîndul români din toate colțurile lumii. Asigurarea burselor de participare la Universitatea de vară se mulțumește bunei colaborări între Fundația bucureșteană condusă de scriitorul *Augustin Buzura* și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. **Șt. F.**

Noi subvenții pentru organizarea taberelor de copii în România

Ministerul Învățămîntului sprijină și în această vară organizarea taberelor de vară pentru copii. Dintre școlile românești au primit subvenție patru instituții. Școala generală din Micherechi se bucură de un sprijin de 200 de mii de forinți, iar cea din Bedeu de 150 de mii de forinți. Școlile generale cu secție română din Apa-teu și Săcal au primit cîte 150-150 de mii de forinți pentru finanțarea taberelor de copii planificate în România. **Informația Foaia**

Absolvenți de la Bălcescu care nu s-au văzut de trei decenii

Cu raportul fostei eleve Elena Gal, „llu”, a început ora extraordinară de diriginție a promoției 1966-’70 a liceului N. Bălcescu din Giula, care a avut loc simbăta trecută, la 24 iunie.

Foștii elevi și profesorii au ascultat raportul cu ochii în lacrimi, după care au urmat cuvintele sincere și călduroase ale dirigintei Iuliana Jurău Rad. Doamna profesoară i-a salutat pe foștii ei elevi împreună cu soțiile și soții:

„Mă bucur foarte mult și sînt mulțumită că așa de mulți v-ați întors la noi și după treizeci de ani, lăsîndu-vă la o parte toate lucrurile și problemele. Ați venit să ne întîlnim pentru că sîntem curioși cine cum o duce, ce s-a întîmplat cu celălalt în cei 30 de ani trecuți de la bacalaureat. Faptul că ne-ați vizitat și în clădirea aceasta care nu înseamnă nimic pentru voi, dovedește că noi, profesorii, v-am oferit ceva în plus...”

După ce diriginta a făcut un mic istoric al celor 30 de ani, au urmat povestirile foștilor elevi. Deși au trecut trei decenii, amintirile trăiesc încă vii – mai ales cele plăcute – cu toate că au fost și momente neplăcute. Dar acelea le-au dat uitării, căci azi nu mai au rost.

Iată mai jos cîteva frînturi din cele spuse – ca prezentare – de foștii elevi:

„Trebuie să privești viața și mediul încunjurător pozitiv, dacă îți vrei binele... Cu fetița mea de mică vorbesc numai românește.”

Sabin Ardelean (agrimensor la Kecskemét)

„În viața mea, familia și profesia este cea mai importantă.”

Valeria Ardelean (profesoară la Bichișciaba)

„Îmi trăiesc zilele în armonie și liniște împreună cu familia.”

Ildikó Bálint

„De la bacalaureat și pînă azi nu m-am întîlnit cu nimeni din clasă. Mă bucur mult că acum am

„Doamnă profesoară, cu onoare vă raportează că numărul clasei din promoția 1966-’70 este 16. Sînt prezenți 11, absenți 5: Florica Godja, Ecaterina Kiss, Oliver Mihuț, Ecaterina Szónya și Maria Tulcan. Cei prezenți sînt: Sabin Ardelean, Valeria Ardelean, Ildikó Bálint, Ludovic Baráth, Florica Bota, Iuliana Ciocan, Elena Gal, Gheorghe Gábor, Maria Haniș, Gheorghe Olar și Maria Rocsin.”

avut posibilitatea să ne reîntîlnim.”

Florica Bota (Ciorvaș)

„Nu am făcut carieră mare, dar sînt mulțumită cu soarta mea. De 21 de ani predau la aceeași școală.”

Maria Haniș (profesoară la Berettyóújfalu)

„Liceul nostru a fost o școală mică, nu i s-a dat mare importanță niciunde. Doar cînd am ajuns la facultate, atunci mi-am dat seama, cu cîtă bogăție ne-au îndrumat pe noi de aici.”

Iulia Ciocan (educatoare la Komádi)

„În acești 30 de ani am avut multe greutăți și multe succese. Dacă nu aș fi învățat la școala aceasta, nu mi-ar fi reușit viața în așa fel... Cineva a spus că: Nu acela e lucru mare să nu te împiedici niciodată, ci să te ridici întotdeauna.”

Gheorghe Gábor (profesor la Szabadkígyós)

„Pînă cu scurt timp în urmă am fost încă student. Nu demult am terminat Universitatea – în săptămîna trecută am avut ultimul examen la un curs special.”

Gheorghe Olar (profesor la Eger)

– Cu ce sentimente ați venit la întîlnire? – I-am întrebat pe Ludovic Baráth, originar din Chitighaz, care astăzi trăiește la Seghedin.

– Cînd am pornit de acasă, fiul meu m-a întrebat dacă sînt emoționat. I-am spus sincer că puțin da. Dar de atunci am devenit tot mai emoționat, ca și cînd aș fi

din nou elevul liceului. Am vrut să vin neapărat la întîlnire, fiindcă ne tragem din aceeași rădăcină, de la o viță. Am ascultat foarte impresionat cuvintele doamnei dirigintă.

– Ce legături mai aveți cu Giula, cu Chitighazul, cu foștii colegi de liceu?

– Trăiesc la Seghedin, unde sînt directorul economic al Spitalului nr. 2. Și acolo mă întîlnesc zilnic cu medici și prieteni, foști liceeni de la Bălcescu... Ei mă caută pe mine, eu îi caut pe ei.

Cu Chitighazul nu mai am prea multe legături. După ce a murit tata, pe maica am adus-o la mine. Cu ea vorbesc românește. Copiilor mei, de mici le-am învățat poezii și povești românești.

Nu demult mi s-a întîmplat ceva interesant. Cu doi ani în urmă am fost în Statele Unite. Din anumite motive, a trebuit să circul cu mașina în New York. Cînd am ajuns la hotel, nu am aflat niciunde garajul. Mi-a venit în față un bărbat pe care l-am rugat să mă ajute, pentru că eu sînt străin, venit din Europa – mă întrebam dacă oare știe unde se găsește continentul acesta. Apoi a reieșit că și el e venit din Europa, din România. După ce i-am spus că și eu sînt român, dar din Ungaria, nu am mai putut avea dorință pe care să nu mi-o fi împlinit. „Omul meu” a fost membru al naționalei române și după un turneu în Europa de Est, s-a „rătăcit”, ajungînd în SUA. Atunci am înțeles ce mare lucru, ce valoare e să te înțelegi cu oamenii din neamul tău.

Maria Rocsin trăiește în capitala Ungariei. Ea este una dintre cele trei fiice ale preotului Teodor Rocsin din Otlaca-Pustă.

– Cum puteți păstra limba română, trăind în Budapesta?

– În 1980 am ajuns în Capitală, unde am lucrat mai întîi la Budapest Tourist și am luat mai multe examene de specialitate română. De cîteva ani lucrez la Editura Didactică, la secția naționalităților. Fiindcă sînt foarte ocupată la locul de muncă, numai rareori pot să vin acasă la părinți. Asta mă necăjește foarte mult.

Elena Gal (Condoroș) este originară din Săcal, de 7 ani e directoarea adjunctă a liceului N. Bălcescu, instituție care i-a oferit diploma de bacalaureat.

– De cînd lucrați la liceul Bălcescu?

– După ce am terminat Universitatea, în 1976, domnul director Ion Budai mi-a propus să vin aici să predau biologia și chimia. Din anul 1993, la îndemnul colegilor și la solicitarea domnului director m-am angajat să fiu și directoarea adjunctă a liceului. Dar și acum predau biologia. Îmi place statornicia, să fiu stabilă în viață.

– După cîte știu, dvs. ați fost organizatorul principal al întîlnirii de azi. Nu a fost greu ca după atîția ani să-i adunați la un loc pe foștii colegi?

– Prima dată ne-am întîlnit cu zece ani după bacalaureat. Atunci a fost mai ușor să-i găsec pe toți. Acum, după 20 de ani de la ultima întîlnire, o lună întreagă a necesitat organizarea. Dar s-a meritat – spune înduioșată – pentru că au venit mulți. Motivul celor care nu au venit a fost vreun eveniment familial important.

– Cum vă amintiți de „copiii” aceștia? – o întreb pe fosta dirigintă Iuliana Jurău Rad.

– Nu din politețe o zic, dar de clasa aceasta îmi amintesc mai cu mult drag din mai multe motive. Ei mi-au fost primii absolvenți și atunci și eu am fost încă tînără. Pe urmă, ei au fost foarte buni și pricepuți... Singură am fost cu ei în excursie la Budapesta, cu trenul, fără nici o problemă... Și aș mai putea înșira încă altele... Mă bucur că asta e prima clasă care a putut face fotografie de grup la bacalaureat la bustul lui Nicolae Bălcescu, fiindcă tocmai atunci a fost inaugurat. Încă un lucru foarte interesant: nici un elev nu a fost din Micherechi (6 din Chitighaz, 3 din Apateu, 3 din Otlaca-Pustă, 2 din Săcal, 1 din Bedeu și 1 din Telekgerendás). Școala poate fi mîndră de așa absolvenți. Vă doresc ca și la întîlnirea de 50 de ani să fiți, să fim împreună cel puțin atîția, la fel de veseli și sănătoși!

Ioan Cozma

Campanie electorală sau interes sincer?

Vizita ministrului român de Externe în Ungaria

Petre Roman nu pentru prima dată a vizitat comunitatea românească din Ungaria. Noutatea vizitei din săptămîna trecută a constat în faptul că în calitate de ministru de Externe acum a fost pentru prima dată printre noi. Vizita oficială în estul Ungariei a fost prilejuită de pri-

s-a discutat, printre altele, despre ne-rezolvarea reprezentanței în Parlament a minorităților, despre problemele financiare ale învățămîntului românesc din Ungaria și despre planul înființării unei case de bătrîni la Micherechi. Petre Roman, precum a promis la Giula, la

că ar trebui să se pună un accent mai mare pe sprijinirea valorilor culturale și a activităților tinerilor români din țară. S-a discutat despre dorința organizării taberei biblice pentru copii, inițiativă care cu doi ani în urmă a eșuat. Comi-

sia mixtă interguvernamentală își va relua activitatea în toamnă, iar pentru succesul acestei colaborări neapărat ar fi nevoie de mai multe informații reale despre comunitatea românească din Ungaria.

Eva Iova

Petre Roman, împreună cu Ion Budai (stînga) și Traian Cresta (dreapta)

ma reuniune din acest an a Inițiativei Central Europene, care a avut loc la Seghedin, la 24 iunie.

Ministrul român de Externe, împreună cu o delegație numeroasă de ziaristi a trecut frontiera româno-ungară la Turnu-Bătania, vineri dimineața. Aici a fost întâmpinat de Traian Cresta, președintele Autoguvernației pe Țară a Românilor din Ungaria și Takács Dezső, primarul Bătaniei. În cursul discuțiilor de la primăria locală, Petre Roman a promis că va analiza posibilitatea deschiderii punctelor de frontieră de la Micherechi și Bătania pentru traficul de camioane pînă la 20 de tone. Primarii celor două localități doresc acest lucru pentru că astfel s-ar putea transporta cu mult mai ușor și mai ieftin piatra necesară la construirea drumurilor din această zonă. După vizitarea bisericii ortodoxe române și a instituțiilor românești de învățămînt din Bătania, șeful diplomației române a luat drumul spre centrul românilor din țara noastră, spre Giula.

Ministrul la Giula

Delegația lui Petre Roman s-a întîlnit la Giula din nou cu Traian Cresta și alți reprezentanți ai AȚRU. La Catedrala Sf. Nicolae, politicianul român a fost primit de Prea Sfințitul Episcop Sofronie, care a prezentat pe scurt istoricul bisericii noastre, situația credincioșilor și a instituției ortodoxe române din Ungaria. PS Sofronie i-a cerut sprijin șefului diplomației române pentru renovarea capelei ortodoxe române din Budapesta. „Este și imaginea României în joc” a spus episcopul, subliniind totodată că subvențiile pe care le primește Biserica Ortodoxă Română din Ungaria pe anul 2000 sînt mult mai mici decît în anul trecut (de la 9 milioane de forinți au scăzut la 4 milioane).

Înainte de vizitarea liceului și a centrului cultural românesc, la sediul AȚRU

întrevederea de sîmbătă cu omologul său ungar Martonyi János a cerut urgentarea rezolvării reprezentanței parlamentare și a promis ajutor primarului din Micherechi dr. Gheorghe Ruja pentru construirea căminului bătrînilor.

O delegație nemulțumită

Vizita de două zile a șefului diplomației române a continuat sîmbătă la Seghedin. După întrevederea bilaterală, la Hotelul Forrás cei doi miniștri de Externe, au declarat presei că România este partenerul strategic al vecinei sale din vest și că Ungaria va sprijini România în integrarea europeană și euro-atlantică, precum și în problema vizeilor. Martonyi și Roman au analizat și problema poluării Tisei și posibilitatea deschiderii a trei noi puncte de trecere a frontierei între România și Ungaria la Kiszombor, Leta Mare și Vállaj.

Deși s-a părut că întreprinderile cu românii de la Giula și-au atins scopul, delegația română a ajuns la Seghedin nemulțumită. Din surse neoficiale s-a aflat că multe sînt încă problemele românilor de pe aceste meleaguri despre care politicienii din București, și în acest caz, Ministerul Afacerilor Externe nici nu știe, deci nu are cum să le rezolve. Mihnea Constantinescu, director general de afaceri politice în MAE din București a ținut neapărat să se întîlnească la Seghedin și cu alți reprezentanți ai românilor din Ungaria. De aici am aflat că, deși în program era inclusă și o întîlnire cu membrii Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, din motive necunoscute aceasta nu s-a realizat. Organizatorii, Ambasada României la Budapesta și AȚRU nu au considerat importantă o astfel de întrunire. Mihnea Constantinescu s-a întîlnit la Seghedin doar cu reprezentantul redacției Foii românești. Partea română s-a arătat interesată de activitatea redacției și a Editurii NOI. S-a căzut de comun acord

Spicuri din presa română și maghiară despre vizita lui Petre Roman

„Petre Roman s-a arătat îngrijorat față de faptul că în scriptele bisericii din Bătania au mai rămas doar 200 de credincioși ortodocși și numai vreo 20 dintre aceștia sînt activi.”
(Ziua, 26 iunie 2000)

„În privința reprezentării etnicilor români în Parlamentul de la Budapesta, Martonyi a spus că Ungaria caută în continuare soluții pentru a satisface această revendicare.”
(Mediafax, 24 iunie 2000)

„În Consiliul Superior de Reprezentare a Românilor de Pretutindeni, care se va înființa în scurt timp la București – după unele informații neoficiale – românii din Ungaria vor avea trei reprezentanți.”
(Békés Megyei Nap, 24 iunie 2000)

„Legăturile economice între România și Ungaria ar trebui să fie prioritare, fiindcă dacă acestea sînt stabile, ele pot ajuta și colaborarea în domeniul cultural, de învățămînt și de turism – a declarat vineri, la Giula, Petre Roman.”
(Népszabadság, 24 iunie 2000)

„Martonyi János a subliniat că discuțiile care s-au desfășurat la Seghedin într-o atmosferă plăcută și foarte constructivă nu pot înlocui o vizită oficială a lui Petre Roman la Budapesta. Data precisă va fi stabilită în perioada următoare.”
(MTI, 24 iunie 2000)

„Ziua de astăzi este dedicată întîlnirilor cu comunitatea românilor din zona Gyula și scopul meu este acela de a afla de la dîșii care sînt problemele, poate îngrijorările lor acolo, ce ar dori să se realizeze în conformitate cu noul curs al relațiilor dintre România și Ungaria și mai ales în spiritul european, în spiritul valorilor UE, pe care atît România cît și Ungaria le împărtășesc întru totul.”
(Declarația lui Petre Roman la Radio România Actualități, 24 iunie 2000)

„Nu s-a spus nici la Bătania, nici la Giula, la sediul autoguvernației sau la liceu că în Ungaria se tipărește un săptămînal „al românilor din Ungaria”, că un grup de liceeni (...) scot un lunar, „Liceenii”, în limba română. Nicăieri nu s-a amintit despre intelectualii români din Ungaria, despre faptul că există o Uniune Culturală care înglobează mai multe asociații și organizații ale românilor. Amintim aici ziarul românesc, editura „Noi”, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria – care nu primește banii de la buget așa cum este prevăzut în hotărîrile guvernului ungar și despre ale căror probleme de supraviețuire financiară „Cotidianul” a scris pe larg –, Asociația Turistică, care are contacte în România și care promovează în Ungaria turismul românesc fără nici un interes palpabil, ci doar din românism. Acești oameni nici nu există ca atare pentru MAE român, căci nimeni nu le-a vorbit despre ei, nimeni nu a dorit ca ministrul să-i întîlnească. N-ar fi fost nici o supărare faptul că delegația română s-a întîlnit de trei ori cu Traian Kreszta în trei locuri, dacă s-ar fi întîlnit o singură dată, la sediul Uniunii Culturale – aflat la trei minute de episcopie – cu cîțiva dintre acești români buni, dornici să nu fie ultimii vorbitori de limbă română din Ungaria.”
(Cotidianul, 26 iunie 2000)

În biserica ortodoxă din Bătania

CUVINTE DE LAUDĂ DESPRE O CONFERINȚĂ

Recent am primit o invitație din partea președintelui Comisiei de Relații Externe a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, ca pe lângă ședința de lucru a Comisiei să particip la o Conferință a investitorilor din Ungaria și România, organizată cu ocazia Tîrgului Internațional „CSABA EXPO”.

Țin să spun de la bun început că nu m-am bucurat: cu o zi înainte, la Bichișciaba, în ce privește căldura, toate termometrele au bătut recordurile multor decenii... Și pe urmă să mai și călătorești cu trenul, la vîrsta mea, în total peste cinci ore.

Pînă la urmă mi-am zis: trebuie să mă duc, trebuie să fiu prezent, dată fiind nu o ședință oarecare a Comisiei de Relații Externe, ci una legată de un eveniment foarte actual și important al relațiilor economice, comerciale și financiare dintre Ungaria și România. Și nu m-am înșelat. Dimpotrivă. Ascultînd o serie de conferințe susținute de renumiți oameni de afaceri și investitori maghiari și români, mi-am dat seama cu cea mai mare satisfacție și admirație că în timp ce politicienii din ambele părți găsesc permanent cîte ceva pentru a pune bețe în roțile funcționării normale a relațiilor, în primul rînd politice, dintre cele două țări și popoare, oamenii de afaceri, investitorii își văd de treabă.

Nu-mi plac cifrele și statisticile, dar în acest caz le consider indispensabile. De exemplu, am aflat că România parcă ar fi tras niște concluzii foarte utile din experiența Ungariei privind privatizările. În România acest capitol este tratat cu mai mult calm și cuget. Trebuie să spun că am și exemple ale altor țări, deja membre ale Uniunii Europene, dovedind justetea drumului urmat, la ora actuală, de către România. Fără să intru în amănunte, pot să indic exemplul unei țări de dimensiunea noastră, cu un potențial economic asemănător cu al nostru. Este vorba despre Portugalia. Repet, nu doresc să intru în amănunte (poate cu o altă ocazie), deși calitatea mea de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Ungariei acreditează în această țară timp de patru ani m-ar putea împuternici în acest sens. În orice caz, după părerea mea, România pare să dea dovadă de mai multă înțelepciune prin reducerea ritmului privatizărilor din cîte am auzit la conferința menționată, pînă la ora actuală din 9.100 întreprinderi (în mare parte mici și mijlocii) au fost privatizate aproximativ 6000. O altă particularitate interesantă mi-a fost oferită prin faptul că, în loc să se desființeze întreprinderile agricole, respectiv rețeaua cooperativelor și a fermelor, în România s-a decis ca 700 dintre aceste întreprinderi să fie cedate Ministerului Agriculturii. Cine, întreb eu, ar putea să cunoască mai bine, cum nu trebuie să se distrugă o bază foarte importantă a unei ramuri economice.

La conferință s-a vorbit mult despre posibilitățile de investiție, de cooperare economică, comercială, financiară dintre cele două țări, îndemnînd părțile să utilizeze cu mai mult curaj avantajele pe care le oferă țărilor noastre programul PHARE și alte construc-

ții de cooperare pe plan regional și european.

În ce privește evoluarea schimburilor comerciale ungaro-române din ultimul timp, a fost scos în evidență faptul că volumul acestora se află în continuă creștere, atingînd anual cifra de 750-800 milioane de dolari americani. De aici concluzia declarată la conferință că în anul 2000 acest volum poate să atingă chiar – un miliard de dolari. Este oare un țel real – și-au pus întrebarea mulți dintre participanții conferinței. Rezultatele amintite, obținute în ultimii ani, constituie o bază sigură pentru ca prevederile celor două părți să devină în acest an realitate.

Așa cum s-a menționat și la conferință, în afară de circumstanțele favorabile bilaterale, chiar la ora actuală există multe împrejurări noi și favorabile. De exemplu: creșterea numărului investitorilor unguri în România și pătrunderea capitalului român în Ungaria. Am reținut la conferință cu multă satisfacție că 3200 de investitori unguri în România ocupă, în ordinea de importanță a investitorilor străini, locul al 12-lea. O tendință și mai importantă consider țelul hotărît al ambelor țări de a adera la Uniunea Europeană.

Fiind, nu numai în mod declarativ, ci și dovedit cu ajutorul lexicoanelor, un adept sincer și militant al dezvoltării relațiilor ungaro-române în toate domeniile posibile, nu pot decît să urez părților interesate mult succes!

Alexandru Ardelean, Budapesta

Analiză despre economie

Impar S.R.L. Distribution Group

Hitech Trend Engineering Ltd.

Gyermek S.A.

Knorr-Bremse S.R.L.

Curier legislației

Opinii optimiste

Model nou, dezvoltări mari

Un trimestru calm

Revista lunară bilingvă PUNTEA – HID este o publicație deosebit de utilă, realizată de Camera de Comerț și Industrie pentru oameni de afaceri, patroni, întreprinzători din cele două țări. Scopul primordial este informarea de specialitate, publicarea celor mai noi dispoziții, decrete sau legi în vigoare, dar și publicitate în favoarea întreprinderilor mixte.

În atenția celor exigenți Cîte ceva despre articole

Cu prilejul vizitei la o școală, două profesoare au fost primite din partea unui coleg, printre altele, cu aceste cuvinte: *Salutăm oaspetele noastre...* Greșeala se datorează faptului că domnul profesor a considerat substantivul oaspete de genul feminin la numărul plural...

Trebuie să știm că nu toate substantivele terminate în -e sînt de genul feminin (sau la plural), cîteva sînt de genul masculin (președinte, frate, iepure, pieptene), ba chiar de genul neutru (foarfece). Iar articolul hotărît -le se alipește atît la substantivele masculine și neutre în singular (președintele, foarfecele), precum și la substantivele feminine în numărul plural (florile, mașinile). Prin urmare, corect: *oaspetele nostru* (singular), *oaspeții noștri* (plural).

Cîteodată, se ivesc greșeli și privind scrierea cu doi i la sfîrșit de cuvînt, cînd unul dintre aceștia este desinența de plural a substantivelor masculine, iar altul articolul hotărît (plural masculin): *membri* – formă nearticulată de plural, *membrii* – formă articulată de plural.

Adesea sînt folosite construcții ca *lideri noi* (substantiv + adjectiv) și în formă inversă: *noi lideri*. Cu articolul hotărît în schimb: *liderii noi*, iar forma inversată: *noii lideri*.

Se întîmplă să întîlnim forme incorecte și în legătură cu articolul adjectival. Declinînd construcții ca colegul cel tînăr, colegii cei tineri, colega cea tînără, colegele cele tinere, în cazul genitiv și dativ scriem greșit: *colegului cel tînăr, colegilor cei tineri, colegei cea tînără, colegele cele tinere* în loc de formele corecte: *colegului celui tînăr, colegilor celor tineri, colegei celei tinere, colegele celor tinere*.

Cele mai multe probleme se ivesc însă privind folosirea corectă a articolului genitival, care trebuie acordat în gen și număr cu obiectul posedat. Dar cînd?

Atunci cînd obiectul posedat

– este nearticulat: *membru al comisiei, membri ai comisiei, cercetătoare a institutului, cercetătoare ale institutului;*

– are articol nehotărît: *un membru al comisiei, niște membri ai comisiei, o cercetătoare a institutului, niște cercetătoare ale institutului;*

– are articol nehotărît (sau hotărît) și atribut: *un membru (membru) vîrstnic al comisiei, niște membri (membrii) vîrstnici ai comisiei, o cercetătoare (cercetătoarea) tînără a institutului, niște cercetătoare (cercetătoarele) tinere ale institutului.*

Pare a fi „dubios” și acordul „posesorilor” cu atribut substantival exprimat printr-un substantiv cu prepoziție. Într-un studiu se pot citi următoarele: 1. locul de naștere a persoanei respective, 2. numele de familie al tatălui.

În primul exemplu, de naștere este atributul substantivului locul, prin urmare acordul corect al articolului genitival este: *locul de naștere al persoanei respective*. (Exemple asemănătoare: *forma de guvernămînt a... și nu al...; colegiul de redacție al... și nu a...; elementele de bază ale... și nu a...*)

În al doilea exemplu acordul e corect, în schimb e greșită folosirea substantivului tatălui. Nominativ singular articulată: *tata și tatăl*, genitiv-dativ singular: *tatii și tatei*. Forma tatăl se folosește doar împreună cu adjectivul posesiv: *tatăl meu, tatăl tău, tatălui meu, tatălui tău etc.* Tatăl, în sine, înseamnă Dumnezeu (În numele Tatălui și al Fiului...)

Lucia Borza

Zi de sărbătoare la Biserica Penticostală din Micherechi

Biserica Penticostală Nr.2 din Micherechi a trăit duminică, 25 iunie o zi de mare sărbătoare. Bucuria bisericii a fost prilejuită de ordinarea în slujba de diacon a fratelui Bogdan Viorel. Serviciul Divin special de ordinare a fratelui Bogdan Viorel s-a făcut în prezența credincioșilor bisericii, a rudelor și cunoscuților veniți din localitate sau chiar din România.

Cu această ocazie mesajul a fost rostit de fra-

Bogdan Viorel împreună cu alți credincioși slăvesc pe Dumnezeu prin cântare

tele păstor Ioan Moldovan, președintele Comunității Penticostale Regionale de Oradea și de frațele Bogdan Ioan, pastor al Bisericii Penticostale Tabor din Oradea.

Pentru că o astfel de slujirea ca diacon presupune o mare responsabilitate înaintea lui Dumnezeu, cât și înaintea oamenilor ne rugăm ca Domnul să-I dea noului slujitor multă înțelepciune, credință, sănătate și o mare dăruire în lucrare.

Amintindu-ne de ceea ce a spus Domnul Isus Cristos cu privire la nevoia de slujitori: „mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii”, rugă-

Credincioși fără pastor la Chitighaz

Pastorul Bisericii Baptiste din Chitighaz Csizsár István își va lua rămas bun de la membrii comunității în după-masa zilei de 2 iunie a.c., cu începere de la ora 17.00. După nouă ani de activitate în această biserică baptistă românească, familia Csizsár își va continua misiunea într-o comunitate maghiară, la Bichiș. Baptiștii din Chitighaz rămân deocamdată fără pastor.

Scrieri pentru tăblița inimii

Dacă ai dușmani trebuie să fie ceva de capul tau, căci nimeni n-a ajuns cineva fără să trezească imediat invidia și gelozia unora.

Ține minte că singura cale de a scăpa de dușmani este să ți-i transformi în prieteni.

Vorbește-ți de bine dușmanii. Nu uita că tu i-ai făcut!

Dușmanii sunt uneori o binecuvântare atâta timp cât nu te învață dușmănia. Atenția lor continuu te ajută să veghezi mereu la faptele tale.

Prietenii vin și se duc, dar unii dușmani sunt plini de credincioșie.

Dacă Dumnezeu nu m-ar însoți, în pofida a ceea ce sunt eu, toți dușmanii mei ar avea dreptate, iar toți prietenii mei s-ar înșela în privința mea. Dar astfel, nu sunt nici prea mic pentru cei mari și nici prea mare pentru cei mici. (Emil Creanga)

Rugăciunea de consacrare a fratelui Bogdan Viorel ca diacon

ciunea noastră este asemeni a lui Samuel Brengle:

„Dăruiește-ne mai mulți învățători; lideri care știu să citească în inimi, să aplice adevărul la nevoile oamenilor, așa cum un medic bun consultă pacienții și le aplică remedii potrivit bolilor lor. Există boli sufletești de suprafață sau de adâncime, acute sau cronice, superficiale sau adânci, pe care numai adevărul care este în Cristos le va vindeca. Dar nu este același adevăr pentru fiecare nevoie, cum nu e același medicament pentru

Pastorul Bogdan Ioan din Oradea predicând Evanghelia

Credincioși din Micherechi de diferite confesiuni participând la slujba specială de ordinare

toate bolile. De aceea trebuie să studiem mai atent Biblia și să ne rugăm pentru o continuă iluminare din partea Duhului Sfânt.”

— Nicoleta —

Tabără la Brădățel

Grupul de tineret al Bisericii Baptiste din Micherechi va participa și în anul acesta la Tabăra Internațională pentru Tineretul Baptist de Pretutindeni.

Organizat și de această dată la Brădățel, tabăra se va desfășura în perioada 30 iulie – 5 august. Tinerii din Micherechi susțin de patru ani această relație cu organizatorii din România. Datorită acestei legături, micherechenii au prieteni mulți nu numai în țara-mamă, dar și în alte părți ale Europei. La tabăra din această vară vor participa circa 20 de tineri români din Ungaria.

FII UN OM DE SUCCES!

Solomon a spus: „Când nu este nici o descoperire dumnezeiască, poporul este fără frâu.” (Proverbe 29:18) Până când nu ai o viziune a zilei de mâine, vei trăi în frământările zilei de mâine. În-suși faptul că Dumnezeu pune din nou dorința în sufletul tău, înseamnă că se întrezăresc zile bune. David a spus: „O dacă n-aș fi încredințat că voi vedea bunătatea Domnului pe pământul celor vii!” (Psalmul 27:13)

Când T. D. Jakes era copil, avea un câine pe nume Pup. Era un animal feroce, de aceea era ținut în lanț, în spatele casei. Nimeni nu a crezut că va putea rupe acel lanț cu toate că a încercat adesea. Într-o zi, Pup a văzut ceva ce l-a stimulat atât de mult încât motivația sa a devenit mai puternică decât lanțul care l-a legat. În acel moment lanțul a cedat, iar el a devenit un câine liber. Dumnezeu poate face asta pentru tine! Lanțul care te ține se va rupe și vei trece de la înfrângere la victorie. Asta pentru că: „Dacă Fiul vă va face slobozi, veți fi cu adevărat slobozi.” (Ioan 8:36) Când vei înțelege că ești eliberat, vei începe să te comporți ca atare. Vei merge acolo unde te duce Dumnezeu și vei deveni ceea ce vrea El să fii. Fii bucuros pentru că această promisiune este pentru tine!

Am zâmbit în timp ce citeam despre doi oameni care încercau să formuleze o definiție a succesului. Primul a spus: „Eu m-aș considera plin de succes dacă în timp ce aș discuta cu președintele SUA în Biroul Oval, ar suna telefonul roșu și el l-ar ignora.” Al doilea a intervenit spunând: „Eu m-aș considera plin de succes dacă în timp ce aș discuta cu președintele, ar suna telefonul roșu, el ar răspunde: E pentru tine!”

Ce înseamnă pentru tine succesul?

Ascultă: „Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, ...și Dumnezeu le-a zis: Crește-ți, înmulțiți-vă...” (Genesa 1:27-28) Dumnezeu a echipat omul ca să fie plin de succes și se așteaptă să obținem acest succes. El i-a dat lui Adam instrucțiunile, dar singurul mod prin care putea apare eșecul era prin neascultare. Asta este: *Succes înseamnă ascultare de Dumnezeu!* Ce ți-a spus Dumnezeu să faci? Dacă nu ești sigur, întreabă-L. Stai în prezența Lui până când îți va spune. Nu există secrete ale succesului. Urmărește doar următoarele lucruri în viața ta și vei avea succes în orice le vei aplica: (1) Proclamă Cuvântul Său în viața ta. (2) Meditează la el în mod constant. (3) Respectă instrucțiunile aflate în el. Dacă vei face așa vei avea succes în orice vei întreprinde (Iosua 1:8) Acesta este Cuvântul Său pentru tine astăzi! **Pastor Daniel Burtic**

Programul de duminică al bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc

ora 9.30 și 14.00 – serviciu divin

Chitighaz

ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 15.00 – serviciu divin

Micherechi

ora 9.00 – oră de rugăciune

ora 10.00 și 17.00 – serviciu divin

Pagină realizată de Nicoleta Burtic

Instalarea Mitropolitului Bisericii Ortodoxe din Ținuturile Cehe și Slovacia

În Duminica a Șasea după Paști (a Orbului), 4 iunie 2000, în localitatea Prešov din răsăritul Slovaciei (circa 40 km nord de Košice), a avut loc intronizarea Prea Fericirii Sale Nicolai, Mitropolitul Ținuturilor Cehe și al Slovaciei. Ceremonia s-a desfășurat la Catedrala Arhiepiscopală Sfântul Cneaz Alexandru Nevski din Prešov, începând din interiorul sfântului locaș, unde noul întâistătător al Bisericii Ortodoxe locale a fost înveșmântat în mantia albastră a primatului Ținuturilor Cehe și al Slovaciei și a continuat în exteriorul catedralei, pe un altar de vară special amenajat, pentru ca festivitatea să poată fi urmărită de numeroși credincioși, mulți dintre ei îmbrăcați în frumoase costume populare (în special tinerii și copiii), veniți din toate părțile Slovaciei și Cehiei pentru a asista la eveniment.

Înainte de începerea Sfintei Liturghii a avut loc intronizarea propriu-zisă, în timpul căreia noului întâistătător al Bisericii Ortodoxe a Ținuturilor Cehe și Slovaciei i s-au înmănat celelalte însemne ale demnității sale: al doilea engolpion (cuvânt provenit din limba greacă și care înseamnă „în sân”; desemnează icoana pe care o poartă episco-

pul la piept – de regulă o icoană cu Maica Domnului, dar poate fi și cu Domnul Însuși – simbolizând faptul că inima, sânul arhierului = episcopului trebuie să fie plină de prezența lui Dumnezeu, așa cum a fost inima și trupul Sfintei Fecioare; întâistătătorii Bisericii Ortodoxe Autocefale = care nu depind de alte Biserici, ci au conducere de sine stătătoare – patriarhi sau arhiepiscopi sau mitropoliți primați – au dreptul să poarte două astfel de icoane la piept – două engolpioane), apoi camilafca albă (căciula acoperită de vâln alb pe care o poartă primații Bisericii slave, al României, al Finlandei și al Estoniei, dar și mitropoliții ruși sau ținând de Patriarhia Moscovei) și cărja. Aceste însemne au fost date, după tradiție, de către ierarhii membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Autocefale a Ținuturilor Cehe și Slovaciei.

Ceremonia a continuat cu Sfânta Liturghie oficiată de toți ierarhii ortodocși prezenți (nouăsprezece la număr) și de un important sobor de preoți, diaconi, hipodiaconi (subdiaconi) și citeți, această Biserică păstrând treptele inferioare ale clerului – subdiaconatul și lectoratul (lector = citeț). La solemnități a asistat Excelența Sa Domnul Rudolf Schuster, Președintele Slovaciei, Vicepreședintele Csáky Pál (reprezentant al minorității maghiare), ministrul Afacerilor Externe și cel al Culturii, precum și Excelența Sa Domnul Vassilios N. Ikossipentarchos, Ambasadorul Republicii Elene la Bratislava.

Au participat și au slujit ierarhi reprezentanți ai celorlalte treisprezece Biserici Ortodoxe Autocefale (cu excepția Patriarhiei Alexandriei și a Patriarhiei Georgiei) și un episcop delegat de Biserica Ortodoxă Autonomă a Căreliei și a Toată Finlanda. În lumea ortodoxă, Bisericele Autocefale (autocefale = se conduce cu propriul cap) sunt acele Biserici care au propria lor conducere și nu depind de loc de alte Biserici mai importante, păstrând însă unitatea dogmatică (de credință), liturgică (de slujire) și canonică (disciplinară) a întregii Ortodoxii. Sunt 14 la număr – 9 patriarhii și 5 arhiepiscopii sau mitropoliți – anume: cele patru Patriarhii apostolice (numite așa datorită originii lor, fiind scaune episcopale întemeiate de Sfinții Apostoli) a Constantinopolului, a Alexandriei și a Toată Africa, a Antiohiei și a Întregului Orient, a Ierusalimului și a Toată Palestina, apoi, în ordinea dobândirii autocefalității, Patriarhia Moscovei și a Toată Rusia, Patriarhia Serbiei, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhia Bulgariei și Patriarhia – Catolicosatul Georgiei. Urmază Arhiepiscopia Ciprului, Arhiepiscopia Atenei și a Toată Elada, Mitropolia Bisericii Ortodoxe a Poloniei, Arhiepiscopia Tiranei și a Toată Albania și Mitropolia Bisericii Ortodoxe a Ținuturilor Cehe și a Slovaciei. În privința Bisericii Ortodoxe Autonome (autonom = se conduce prin legi proprii), acestea au libertate totală în interiorul lor, dar depind încă de o Patriarhie, care le trimite Sfântul și Marele Mir. Acesta este folosit la Sfânta Taină a Mirungerii (confirmarea), care, în Biseri-

ca Ortodoxă, se săvârșește după Botez, precum și la slujba de târnosire (sfințire) a bisericilor. Doar Bisericele Ortodoxe Autocefale pot să sfințească singure Sfântul și Marele Mir. Biserici Ortodoxe Autonome sunt: Biserica Finlandei și cea a Estoniei (autonome în cadrul Patriarhiei Constantinopolului) și Biserica Japoniei (autonomă în cadrul Patriarhiei Moscovei).

La marea sărbătoare a Bisericii Ortodoxe a Ținuturilor Cehe și Slovaciei au participat: Prea Fericirea Sa, Petru al VII-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și a Toată Africa, Prea Fericitul Părinte Anastasie, Arhiepiscopul Tiranei și a Toată Albania și numeroși mitropoliți, arhiepiscopi și episcopi reprezentând Bisericele Ortodoxe surori. Delegația Patriarhiei Constantinopolului a fost condusă de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Mihail al Austriei, Exarh al Ungariei. Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a adresat noului primat un mesaj de felicitare, prin intermediul delegatului Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Sfințitul Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Au fost prezenți și delegați ai altor culte.

Prea Fericitul Nicolai (Mikuláš Kovár) s-a născut la 19 decembrie 1927 în satul Hanigovce din răsăritul Slovaciei. A studiat Teologia Ortodoxă la Praga și Moscova, a fost preot de parohie, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Prešov. Călugărit sub numele de Nicolai, în februarie 1965 este ales și hirotonit Episcop de Prešov. A participat activ la dialogurile cu alte biserici, în mișcarea ecumenică, dar mai ales a fost un pelerin al dragostei unei Biserici martire la alte Biserici Ortodoxe. În 1987, prin hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia, este înălțat la rangul de Arhiepiscop. După 1993, anul separării Cehiei de Slovacia, și după aprobarea noului Statut al Bisericii Ortodoxe din Ținuturile Cehe și Slovacia, primește titlul de Arhiepiscop de Prešov și Slovacia și devine Președintele Consiliului Mitropolitan al Bisericii Ortodoxe din Slovacia. La 14 aprilie 2000, la Prešov s-a întrunit al X-lea Sinod local al Bisericii Ortodoxe din Ținuturile Cehe și Slovacia, când, prin vot secret și respectându-se condiția statutară (din Statutul Bisericii locale) a întrunirii majorității de 2/3 din voturi, a ales ca Mitropolit al Bisericii Ortodoxe din Ținuturile Cehe și Slovacia.

Cu dragoste sfântă în Hristos Domnul, ne alăturăm și noi, ierarhul, preoții și credincioșii Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, Prea Fericitului nostru Părinte Patriarh Teoctist, dorindu-i Prea Fericirii Sale, Nicolai al Ținuturilor Cehe și al Slovaciei „mulți ani de arhipăstorie”.

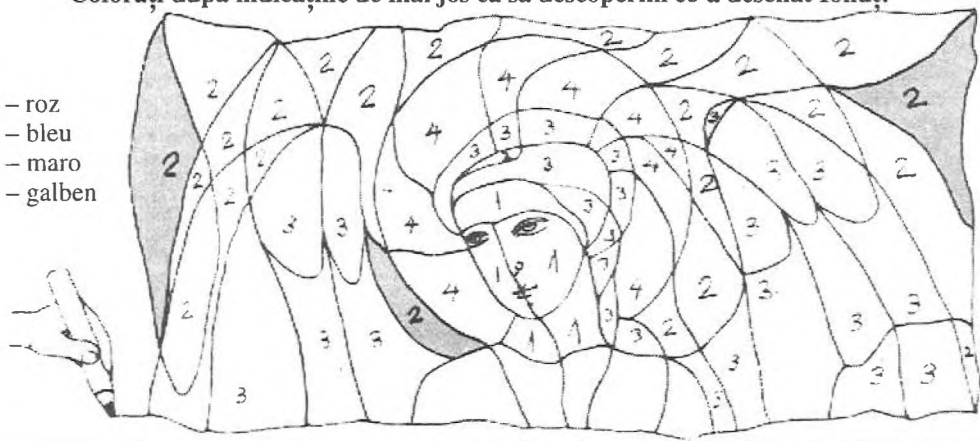

Sf. Ap. Petru și Pavel, 29 iunie

Colțul copilului

Colorați după indicațiile de mai jos ca să descoperim ce-a desenat Ionuț!

- 1 – roz
- 2 – bleu
- 3 – maro
- 4 – galben

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 9 iulie 2000

Aletea	– ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Apateu	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Bătania	– ora 9.00 – pr. Ilie Ciocan
Budapesta	– ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Catedrala din Giula	– ora 10.00 – P.S. Sofronie, pr. vicar Pavel Ardelean
Cenadul Unguresc	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Chitighaz	– ora 9.30 – pr. Florin Olteanu
Bichșciaba	– ora 10.00 – pr. Teodor Marc
Giula II.	– ora 8.30 – pr. Petru Pușcaș
Jaca	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Săcal	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Măști	ora 18.00 – oră de rugăciune

Mai multe culturi înseamnă mai multe succese

Interviu cu dr. Máté Ilona despre examenul de bacalaureat de la Liceul Bălcescu din Giula

După serbările de rămas bun de la școlile medii, problema care îi frământă pe cei mai mulți absolvenți este că oare cine va fi președintele examenului de bacalaureat. Va fi sever? Va fi binevoitor? Comisia de examinare de la Liceul N. Bălcescu din Giula a fost condusă de dr. Máté Ilona, profesoară de lingvistică engleză, șefa Catedrei de Limbi Străine de la Facultatea Körös din Bichișciaba. Este licențiată în limba și literatura română, respectiv engleză.

– Cum apreciați pregătirea absolvenților liceului românesc din Giula? Cum au încheiat elevii cei patru ani?

– Pot să spun că totul s-a încheiat cu bine. A fost greu nu numai pentru elevi, ci și pentru profesori această perioadă pe care am încheiat-o cu examenul de bacalaureat. Dar, spre satisfacția tuturor, rezultatele sînt bune și foarte bune.

– Dacă știu bine, a fost o experiență nouă pentru dvs. să examinați elevi de naționalitate română.

– De ani în șir zile sînt președintă a unei comisii de bacalaureat la diverse licee, dar aceasta a fost într-adevăr o experiență nouă pentru mine, fiindcă este primul liceu de limbă a naționalităților conlocuitoare.

– Cu circa o lună în urmă, cînd s-a aflat că președintele de bacalaureat nu va fi un profesor de la binecunoscutele catedre de română din Seghedin sau Budapesta, ci o profesoară de la Bichișciaba, mai mulți (elevi și profesori) au început să aibă emoții.

– Nu au avut nici un motiv pentru că președintele niciodată nu-i vrea elevului rău. Nu îl interesează ceea ce el nu știe, ci doar ce și cît știe, cum se descurcă în diferitele domenii. Toți s-au pregătit foarte bine, ceea ce o dovedesc și notele destul de mari. Știam că acești tineri trebuie să învețe mai mult decît colegii lor de la alte licee din Ungaria, fiindcă ei trebuie să se pregătească și din limba și literatura română. Unii nu știu să vorbească așa de bine limba română, cum s-ar putea aștepta de la un elev de la liceu de

naționalitate, dar am văzut că și ei au făcut mari eforturi să se pregătească din literatură și gramatică, au citit foarte mult.

– Printre cei 26 de elevi din anul IV, sînt unii care vorbesc limba la nivel mai scăzut, iar alții sînt mai avansați. După ce principii le-ați dat notele?

– Cerințele, față de toți elevii care dau examen de bacalaureat la limba și literatura română la acest liceu, sînt identice. Cu toate că există diferență între nivelul de cunoaștere a limbii, fiecare absolvent a trebuit să citească bibliografia, să însușească această materie. Bineînțeles, pentru cei care cunosc mai bine limba, a fost mai ușor să se pregătească pentru examen.

– Cum au reușit lucrările în scris? S-a auzit că unele n-au reușit prea bine, cu toate că subiectele din acest an au fost destul de ușoare. De ce oare?

– Nivelul de cunoaștere a limbii române este motivul principal pentru care unele din lucrările scrise au primit note mai scăzute. Dar fiecare știe că este mult mai greu să dai dovadă de cunoștințe în scris, decît în vorbire. În momentul în care scrii, rămîi singur cu foaia de hîrtie și cu ceea ce ai în cap, pe cînd în cursul unui examen oral profesorul mai poate pune niște întrebări ajutătoare.

– Probabil știți că în ultimii ani tot mai mulți tineri de la liceul Bălcescu își continuă studiile la instituții de învățămînt superior din România. Dvs. i-ați auzit, ați cunoscut nivelul lor de cunoaștere a limbii române. Credeți că vor reuși să intre și mai apoi să termine o școală superioară în România?

– Nu cred că vor avea probleme. Greutăți bineînțeles că vor fi, deoarece diferența între cerințele de la școlile medii și cele superioare este mare. Dar asta este la fel în toate țările. Nu trebuie uitat că și în România trăiesc naționalități, care învață la liceu mai multe materii (decî, nu numai limba și literatura) în limba lor maternă. Bineînțeles, la universități se dă examen de admitere în limba oficială, deci în română, și apoi studenții studiază toate materiile în această limbă, dar nu au probleme considerabile.

– Sînteți un om care cunoaște mai multe limbi, mai multe culturi. Ceea ce, după aderarea la structurile europene, va fi o cerință elementară. Care este părerea dvs. despre șansele de viitor ale unui liceu de naționalitate în Ungaria?

– Am convingerea că un asemenea liceu are un rol deosebit de important în ambele societăți. Atît în societatea maghiară, cît și în cea a cărei cultură și civilizație o reprezintă. Un astfel de liceu trebuie să fie o punte de legătură între cele două comunități, între cele două societăți. Consider că acei copii care vin la o asemenea instituție de învățămînt, din diferite puncte de vedere, au mai multe posibilități. De mici copii ei au posibilitatea să cunoască două culturi, să devină bilingvi. Cu cît mai multe culturi cunoști cu atît mai mult cresc șansele de succes din viitor. Eva Iova

Silvia Cardoș, distinsă cu Placheta Bălcescu

Cînd am întâlnit-o pentru prima dată, s-a prezentat voluntar la un interviu pentru o emisiune de radio. Atunci am discutat despre viața liceenilor. Pînă în acel moment nu o cunoșteam, nu știam cine este, de unde a venit la școala românească din Giula. Dar a vorbit frumos românește, fără „accentul” nostru micherechean, chitighăzean, bătănean, ș.a. Uimirea mi-a fost cu atît mai mare, cînd am aflat că ea nici nu este de origine românească. Au trăit doar în apropierea Săcalului, și părinții au înscris-o la această școală la vîrsta de 6 ani. Cînd a terminat clasa a șasea, familia a hotărît să-și dea fata la o școală orășenească. Așa a ajuns Silvia, la 12 ani, la Giula. Și de ce s-a înscris tocmai la școala românească? Pur și simplu fiindcă i-a plăcut limba română.

– Te-ai așteptat ca să tocmai tu vei fi premiată cu Placheta Bălcescu, cea mai înaltă distincție pe care o poate primi un elev de la liceul românesc?

– În cei patru ani de liceu am fost o elevă eminentă. Am învățat foarte mult, iar una dintre materiile mele preferate a fost limba și literatura română. Cred că de aceea au crezut profesorii și diriginta Florentina Olteanu că merit această plachetă.

– Care materii ți-au mai plăcut? Dacă știu bine, nu vrei să devii profesor de română...

– Îmi plac mult limbile. În primul rînd italiana și engleza, dar am învățat și multă biologie și chimie. Doriința mea cea mai mare este să devin medic, dar ca să-mi ating acest scop, am nevoie și de serioase cunoștințe de limbă română, fiindcă așa se pare că din toamnă voi studia la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj.

– Cînd am discutat despre planurile tale cu circa un an în

m-am simțit bine. Și oamenii pe care i-am cunoscut mi-au lăsat o impresie bună. Deci, nu-mi este teamă. Iar școala? Cred că niciunde nu este ușor, dar sper că voi face față cerințelor.

– Cum vei petrece vacanța de vară? Vei învăța puțin s-au numai te vei odihni?

– În vara trecută am lucrat ca soră la spitalul din Debrețin. Atunci m-am convins definitiv că aceasta este profesia pe care mi-o doresc din inimă. În vara aceasta nu voi lucra, doar mă voi pregăti pentru școală. Din biologie și chimie mai am de recuperat... Sper că așa o să-mi fie mai ușor la universitate.

– De unde vine atragerea ta spre biologie și chimie?

– M-au interesat întotdeauna aceste materii, dar am avut și profesoare bune. La chimie pe doamna Maria Oroian, iar la biologie pe doamna Elena Condoroș.

– Probabil știți că Placheta Bălcescu a fost înființată cu 16

urmă, mi-ai spus că vrei să înveți la Debrețin. De ce ai decis să te duci la Cluj?

– Ți-am mai povestit că părinții mei nu sînt români, deci noi nu vorbim acasă românește. Cu toate acestea, și sora mea mai mică învață aici, la școala românească din Giula. N-aș vrea să uit limba și îmi place mult în România. Poate aceste două motive m-au călăuzit atunci cînd am decis să învăț la Cluj. Am fost în mai multe orașe, în mai multe regiuni ale României, și peste tot

ani în urmă. Ai auzit de vreun elev din Săcal care să fi primit această distincție?

– Eu nu știu despre nici unul. Sînt foarte mîndră că nu numai tinerii din Micherechi, Chitighaz sau Giula au dat dovadă de cunoștințe maxime la română și la alte materii, ci și o elevă din Săcal. Sper să mai vină și alții după mine în satele bihorene... Sfatul meu pentru toți elevii de la Bălcescu este să învețe mult, să fie stăruitori și să aibă planuri atît de mari, cum sînt visele lor.

Încheierea anului școlar

Sala festivă a școlii românești din Giula de data aceasta a fost arhiplină: cu elevi, cu părinți, cu profesori, cu oaspeți și cu multa așteptare.

În fața acestui public numeros a stat singur directorul *Ion Budai*, singur cu cifrele rigide ale anului școlar 1999/2000. Dacă cineva a fost atent și a urmărit darea de seamă a domnului director, atunci cifrele seci s-au umplut cu viață. Am aflat că la cele două școli românești (școală generală și liceu) au fost înscriși 265 de elevi, dintre care 25 au primit pe merit lauda generală a corpului profesoral, 27 elevi au fost distinși cu lauda personală a directorului și 39 de elevi au primit laudă din partea diriginților. *Ion Budai* a vorbit cu mândrie despre cele mai importante rezultate ale școlii, ale elevilor, iar pe cele mai laudabile le-a și nominalizat. (Despre acestea redacția noastră a relatat în permanență.) Dar pe lângă cele frumoase, directorul a amintit însă și lucrurile negative.

În continuare, domnul director împreună cu dirigința clasei *Florentina Oltean*, a înmănat absolvenților diploma de bacalaureat și elevei *Silvia Cardoș* placheta Bălcescu.

Încheind festivitatea, *Ion Budai* cu bucurie a dat publicității faptul că doamna *Ana Crișan*, fosta profesoară de matematică a liceului nostru a donat 100.000 de forinți, din a căror dobândă în viitor va fi premiat cel mai bun matematician de la Bălcescu.

În timp ce conducătorul școlii a dorit tuturor vacanță plăcută, părinții, elevii și profesorii au pornit ca un roi spre clasele lor, unde fiecărui elev i s-a înmănat certificatul. Cei mai buni elevi au primit și premii în cărți. Iar elevii care au „restanțe” au timp destul de a medita, de a învăța în timpul verii „la umbră sub nuc”, cum spunea pe vremuri un profesor mult stimat.

S-a terminat anul școlar, elevii au plecat acasă. Iar profesorii, puțin oboșiți, dar fericiți, încărcăți cu multe-multe buchete de flori, s-au adunat în sala profesorală la o conferință.

Cam așa s-a desfășurat în simbăta trecută serbarea de sfârșit de an la școala românească din Giula.

Șt. Orolan

Din toamnă 52 de elevi noi la liceul românesc

Luni înainte de masă a avut loc la Liceul *Nicolae Bălcescu* din Giula înscrierea elevilor, care din toamnă își vor începe studiile medii în clasa întâi. De la conducerea școlii am aflat că 68 de tineri și-au semnalat dorința că vor să învețe aici. Dintre acești candidați 6 au avut o medie care nu a corespuns cerințelor minime pentru admitere, deci dosarul lor a fost respins. La înscriere s-au prezentat 52 de tineri. Diriginții claselor – fiindcă în anul școlar 2000-2001 din nou vor fi două clase – vor fi: *Mariana Oros Martin* și *Andreea Cefan Szántó*.

Tabără la Bătania – pentru a 11-a oară

În drum spre Bătania, în mașină erau 39 de grade – căldură insuportabilă. Asfaltul s-a topit pe șosea, parcă am fi călătorit în noroi. Ajungând la casa de cultură, unde era centrul taberei, toată lumea era adunată la umbră, mișcare adevărată era numai în birou, unde conducătorii taberei pregăteau jurnalul taberei.

Într-o sală de lângă birou, lucra un grup de copii, care erau pe jumătate amețiți de căldură. Eu am căutat grupa românească, care – după cum m-am informat – ar fi trebuit să fie la „coroană”, într-o sală separată. Am aflat locul, dar sala era goală. M-am reîntors în centru. Acolo mi s-a spus că, probabil, copiii sînt la ștrand. „Trebuie să-i găsesc” – mi-am zis... Dar cum o să-i aflu, căci la ștrand erau sute de copii?! Am început să-i caut... Iar peste cîtva timp, am dat de dansatorul *Vasile Gal*, care de ani de-a rîndul conduce grupul românesc.

El mi-a povestit că nu l-a lăsat inima să ostenească copiii pe căldura asta infernală, așa au hotărît împreună că va fi mai bine în bazinul cu apă rece. Într-un sfert de oră copiii s-au adunat în jurul meu, copii din Bătania, Arad și Pecica... De la ei am aflat că se simt bine aici, condițiile taberei sînt bune, dar că această căldură se poate suporta numai aici, la ștrand... Cealaltă parte a grupului se odihnește la cămin, unde sînt cazați...

În aceste condiții nu am văzut cum dansează copiii noștri, dar *Vasile Gal* m-a asigurat că împreună cu învățătoarea *Sofia Pilan* pregătesc o suită de dansuri aletene, cu care se vor prezenta la programul de la încheierea festivă a taberei.

Cei 25 de copii din secția românească, îndrumați de *Vasile Gal*, *Sofia Pilan* și *Natalia Gera* au avut posibilitatea să cunoască folclorul românesc în complexitatea lui, au învățat cîntece, poezii și dansuri populare.

În anul milenar, această tabără din sudul Cîmpiei Ungure se organizează pentru a unsprezecea oară, unde copii unguri, sîrbi, români și slovaci reîtraiesc împreună și separat bazele identității lor.

- nl -

Atracții turistice

În vacanțele de vară, lonel a călătorit cu părinții în străinătate. Scrieți deasupra liniuțelor numele orașului în care au putut fi văzute locurile și construcțiile enumerate mai jos. În caz că ați procedat corect, din literele notate cu cîte o steluță aflați numele unei clădiri vestite. Știți în care oraș se află?

1. Turnul Eiffel	-----*
2. Muzeul Satului	---*-----
3. Prado	---*-----
4. Tower	---*-----
5. Prater	-----*

Dezlegare:

1. Paris, 2. București, 3. Madrid, 4. Londra, 5. Viena – Scala, Milano

În sfârșit, putem porni în concediu!

Acum, după ce s-a terminat anul școlar, acum, după ce am înaintat cererile pentru concediu și s-a stabilit perioada zilelor de odihnă, acum, după ce am trecut în revistă posibilitățile, în fine, ne putem pregăti de concediu. Chiar dacă mai avem câteva zile sau chiar săptămâni pînă atunci, ne facem deja planuri și socoteli.

Capitolul PLANURI

Neapărat cu toții, cu toată familia, cu mic și mare, cu purcel și cățel. Neapărat minimum două săptămâni împreună cu copiii, dar e bine să fim și cu părinții, socrii, cumnați și cumante, mătuși și unchi, prieteni și coechipieri.

Neapărat zile de absolută destindere, de deconectare față de stresul zilelor de muncă, zile cînd dormim cît vrem, zile cînd facem ce ne place.

Neapărat multe jocuri, mult timp petrecut în aer liber, împreună cu copiii.

Neapărat aer curat, multă apă și mult soare, să ajungă pentru anul întreg.

Neapărat timp pentru micile sau marile pasiuni: lectura, cartea, colecția de timbre, pescuitul, audiția noilor discuri, tenisul, cursul de călărie.

Neapărat alte preocupări față de cele din zilele obișnuite ale anului.

Neapărat regim alimentar rațional, sănătos – mîncăruri gustoase, variate, ușoare, mai multe legume și fructe, mai puține dulciuri.

Neapărat câteva haine sau accesorii noi, ca să ținem pasul cu moda de vacanță.

Neapărat multă mișcare, multă plimbare la aer curat.

Neapărat călătorie într-un loc cum n-a mai fost, pe care încă nu l-am descoperit și pe care-l visăm de mult.

Neapărat gustăm specialitățile locului, admirăm monumentele și muzeele, ne informăm despre toate curiozitățile și atracțiile acestor locuri.

Neapărat stăm pe terasa unor cafenele, admirînd acel du-te-vino de afară.

Neapărat facem runde prin magazinele mai însemnate din stațiune.

Neapărat intrăm pe la artizanate și magazine cu cadouri.

Neapărat, neapărat, neapărat – căci o dată pe an sîntem în concediu.

Capitolul SOCOTELI

După ce ne-am făcut lista planurilor, stăm să socotim:

cît costă călătoria cu autoturismul, cu trenul sau cu autocarul,

cît costă cazarea pentru adulți, copii sau familii întregi,

cît costă trei mese pe zi pentru întreaga familie,

cît costă dacă se solicită numai semipensiune sau numai o masă pe zi,

cît costă vizita la un muzeu, intrarea la băi, ascensiunea cu telefericul,

cît costă o cafea, o bere, un suc, o prăjitură sau kilogramul de fructe,

cît costă sandalele noi ale copiilor, pantalonii scurți ai soțului,

cît costă garderoba nouă de vară a mamei...

Costă cît costă – o dată sîntem în concediu.

Capitolul CONCEDIU

Apropiindu-se zilele de vacanță, cu regret ne dăm seama că planurile noastre nu sînt suficient de „elaborate”, mai cu seamă că nici finanțele noastre nu sînt suficient de „asigurate”. Și atunci, ce rămîne de făcut?

Văruitul bucătăriei, dereticarea cămării, prepararea conservei, repararea robinetului care tot picură...

E. I.

Familii românești la Giula

Cunoștințe despre istoria locală, informațiile despre viața publică, detalii despre personalități marcante ale culturii românești vor constitui tematica concursului care va fi organizat în viitorul apropiat la Giula pentru copii de școală generală și părinții lor. Concursul dorește să fie un bun prilej pentru a se întîlni familii românești din diferite părți ale țării, să formeze o echipă părintii și copii lor de la școlile românești. Familiile care se vor clasa pe primele trei locuri ale concursului vor cîștiga premii speciale. Apoi fiecare copil va căpăta un bogat pachet cu dulciuri. Familia lor va primi un abonament pentru un an la săptămînalul Foia românească. Redacția revistei familiilor noastre va mai oferi fiecărui participant să aleagă din numeroasele reviste colorate apărute mai

nou în România, aflate în redacția Foii românești. Întîlnirea și concursul va avea loc la 15 iulie 2000 cu începere de la ora 16 la sediul din Giula al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, strada Gh. Doja nr. 8. Și-au semnat deja participarea la concurs familia Tripon din Aletea, familia Faur din Bătania, familia Jurca și Kakócz din Bedeu, familiile Iova și Ruja din Micherechi, precum și familia Vidican din Otlaca-Pustă. Concursul va fi condus de profesoara Stela Nicula. Întîlnirea se va încheia cu un garden-party în curtea Uniunii Culturale. Pentru prepararea și prăjirea frîgărilor s-a angajat doctorul Ioan Ciotea, președintele Uniunii. Înscrierile pentru concurs se pot face chiar pînă în ziua întîlnirii. Singura condiție este ca să formeze o echipă adevărată – familia. Șt. Frățean

Divorțuri scumpe

Occidentul, îndeosebi S.U.A., bate recordul și în ceea ce privește costul unui divorț. Cine îl pierde e... secat de bani. Dacă la divorțul dintre prințul Charles al Angliei și lady Diana s-au manipulat circa 90 de miliarde de lire italiene, la cel dintre boxerul Mike Tyson și top-mondelul și actrița Robin Givens s-a ridicat la 130 de miliarde de lire italiene. Recordul în materie se pare că îl deține divorțul dintre Soraya, pe numele său adevărat Sandra Javis Daly și, se spune, cel mai bogat om din lume, Adnan Kashoggi. După ce a solicitat o sumă care însemna 2 200 de miliarde lire italiene, ea s-a mulțumit în final cu 240! Exemplele ar putea continua. Menționăm că sumele derivă din veniturile obți-

nute de împricinat în timpul mariajului. Cam cît ar face în... dolari? O adevărată avere!

UMOR

– Iubitule, am impresia că mă iubești mai puțin decît înainte.

– De ce?

– Înainte îmi lăsaî mie porția cea mare din plăcintă, iar acum mi-o lași pe cea mai mică.

– Ei, asta nu pentru că te-ai iubi mai puțin, ci pentru că acum gătești mai bine.

Tînărul proaspăt căsătorit se destăinuie unui prieten:

– Cred că soția mea nu e atît de gospodină cum se lăuda înainte de nuntă...

– Ce te face să crezi asta?

– Ieri am văzut-o încercînd să deschidă un ou cu o cheie de conserve.

Soția, către soțul supărat că nu-i mîncarea gata:

– După fața ta, ghicesc că ai să-mi spui unul din acele lucruri pe care nu îndrăznești să le spui șefului tău de birou...

O tînără soție îi mărturisește prietenei:

– Soțul meu e foarte blînd, drăgăstos, dar nu prea știe să se descurce. Ieri avea un nas-ture de cusut și închipuiește-ți că a trebuit să-i vîr eu ața în ac!

Barbu Ștefănescu Delavrancea

BUNICUL

Se scutură din salcâmi o ploaie de mi-resme.

Bunicul stă pe prispă. Se gîndește. La ce se gîndește? La nimic. Înnumără florile cari cad. Se uită-n fundul grădinii. Se scarpină-n cap. Iar înnumără florile scuturate de adiere.

Pletele lui albe și crețe parcă sînt niște ciorchini de flori albe; sprîncelele, mustățile, barba... peste toate au nins anii mulți și grei.

Numai ochii bunicului au rămas ca odinioară: blînzi și mîngîietori.

– Cine trînti poarta?

– Credeam că s-a umflat vîntul... o, bată-vă norocul, cocoșei moșului!

Un băietan și o fetiță, roșii și bucălai, sărutară mîinile lui „tata moșu”.

– Tată moșule – zise fetița – de ce zboară păsările?

– Fin' că au aripi, răspunse bătrînul, sorbind-o din ochi.

– Poi, rațele n-au aripi? De ce nu zboară?

– Zboară – zise băiatul – dar pe jos.

Bătrînul cuprinse într-o mînă pe fată și în cealaltă pe băiat.

– O, voinicii moșului...

Și zîmbi pe sub mustăți, și-i privi cu atîta dragoste, că ochii lui erau numai lumină și binecuvîntare.

– Tată moșule, da cocorii un' se duc cînd se duc?

– În țara cocorilor.

– În țara cocorilor?

– Da.

– Da rîndunelele un' se duc cînd se duc?

– În țara rîndunelelor.

– În țara rîndunelelor?

– Da.

– Tată moșule, aș vrea să-mi crească și mie aripi și să zbor sus de tot, pînă în slava cerului, zise băiatul netezindu-i barba.

– Dacă ți-or crește ție aripi – zise fata – mie să-mi prinzi o presură și un sticlete.

– Da... hî...hî... poi ce fel... și mie?

Fata se întristă.

Bătrînul o mîngîie și zise băiatului:

– Bine, să prinzi și pentru tine, să prinzi și pentru ea.

– Ție două și mie două... nu e așa, tată moșule?

– Firește, ție două, lui două, și mie una.

– Vrei și tu, tată moșule? Întrebă băiatul cu mîndrie.

– Cum de nu... mie un scatiu.

Ce fericiți sînt!

Băiatul încăleacă pe un genunchi și fata pe altul. Bunicul îi joacă. Copiii bat în palme. Bunicul le cîntă „Măi cazace, căzăcele, ce cați noaptea prin argele...”

O femeie uscățivă intră pe poartă cu două doniți de apă. Copiii tăcură din rîs și bunicul din cîntec.

E muma lor și fata lui.

Cum îi văzu începu:

– I... tată, și d-ta... iar îi răzgîi... o să ți se suie în cap...

Bunicul ridică mîna în sus, aducînd degetele ca un preot care binecuvîntează, și zise prelung:

– Lăsați pe copii să vie la mine!

– Biiine, tată, biiine...dar știi... o, bată-i focul de copii...

Femeia intră în casă.

– Să-i bată norocul și sănătatea, șopti

moșul ca și cum ar fi muștrat pe cineva, și sărută în creștetul capului și pe unul și pe altul.

Și iar începu rîsul, și jocul, și cîntecul.

Se osteni bunicul. Stătu din joc. Copiii începură să-l mîngîie.

Din vorbă în vorbă, copiii se făcură stăpîni pe obrazii bunicului.

– Partea asta este a mea.

– Și partea asta, a mea!

– Mustata asta este a mea.

– Și asta, a mea!

La barbă se-ncurcă. Bunicul îi împăcă zicîndu-le:

– Pe din două.

Și copiii o și despicară, cam repede, că bătrînul strînse din ochi.

– Jumătate mie.

– Și jumătate mie.

Și după ce o împărțiră frățește, începu lauda.

Băiatul:

– Mustata mea e mai lungă.

Fata:

– Ba a mea e mai lungă!

Și băiatul întinse d-o mustață, și fata de alta, ba a lui, ba a ei, să fie mai lungă.

Pe bunic îl trecură lacrimile, dar tăcu și-i împăcă, zicîndu-le:

– Amîndouă sînt dopotrivă.

– Ș-a mea, ș-a ei!

– Ș-a mea, ș-a lui!

La obraji, cearta se aprinse mai tare.

– Partea mea e mai frumoasă.

– Ba a mea, că e mai albă!

Bunicul zîmbi.

– Ba a mea, că e mai caldă!

– Ba a mea, că e mai dulce!

– Ba a mea, că nu e ca a ta!

– Ba a mea, că are un ochi și mai verde!

Bunicul abia se ținea de rîs.

– Ba a mea!

– Ba a mea!

Și băiatul, înfuriindu-se, trase o palmă în partea fetei.

Fata țipă, sări de pe genunchiul bătrînului, se repezi și trase o palmă în partea băiatului.

Băiatul, cu lacrimile în ochi, sărută partea lui, și fata suspinînd, pe a ei.

Mama lor ieși pe ușe și întrebă răstit:

– Ce este asta, viermi neadormiți?!

Obrazii bunicului erau roșii și calzi. Și, surîzînd fericit, răspunse fie-sei:

– Lăsați pe copii să vie la mine!

Oameni care știau ce azi nu mai știe nimeni...

Nu sînt specialist, și nici nu vreau să devin folclorist. Am totuși o legătură adîncă cu jocul, dansul și cîntecul românesc, cu ritul aparte al acestuia.

În pîntecul, apoi în brațele mamei m-am obișnuit și am simțit că îmi aparține, că este al meu. Dar dansul mă inspiră adînc și azi, ca o parte a rădăcinilor mele, care îmi îmbogățește sufletul.

Îmi aduc aminte, cînd eram încă elev mic, școala noastră, școala românească din Bătania în frunte cu învățătoarea Cornelia Magori ne-am pregătit așa, pe la sfîrșitul anului școlar, cu un program cultural. S-a construit o scenă în aer liber în curtea școlii. Cu această ocazie am învățat scenete scurte, cîntece și dansuri românești, dansuri care ni le-a învățat bace Ivan Șutea, iar bace Gheorghită Crâsta, tatăl lui Ionel și cu bace Hăbălic ne-au acompaniat. Toate acestea au fost urmărite de un public interesat, compus din părinții noștri, din rudele și cunoștințele noastre. Și am avut succes (apoi și pe scena Căminului cultural, în costumele cusute de mamele noastre).

După ce s-a terminat serbarea școlară, ne-am adunat în cea mai mare sală de clasă. Am fost împreună cu toții: părinții, copiii, rudele, dascălii, muzicanții. Iar bace Gheorghită a început să cînte. Deodată bace Aurel Berar a sărit în picioare și a început să danseze românește – el singur în mijlocul sălii. A dansat cu vigoare și eleganță bărbătească, cu un stil deosebit, frumos, cu mișcări coordonate. Apoi i-a venit chef de joc și l-a urmat și Ivan Șutea. Ei doi, acolo, în seara aceasta, au prezentat ceva uluitor, minunat, ceva ce nici pînă atunci și nici de atunci înoace nu am văzut. I-am privit, i-am admirat cum au dansat, rămînînd cu gura căscată, ascultînd melodiile lui bace Gheorghită. Aerul s-a înfierbîntat, iar acești patru oameni, atunci, acolo, au constituit o vatră în jurul căreia ne-am adunat noi, cei cu suflarea românească. Am înregistrat în suflet tot ce am văzut și am auzit acolo.

Atunci, acolo, au dansat doi jucăuși de demult, a cîntat la vioară un om care a știut ceva ce azi nu mai știe nimeni...

Copil fiind, ei mi-au cucerit inima cu o adevărată pildă bărbătească. De atunci, de cîte ori aud melodii românești, îi văd pe ei doi dansînd și mă trec fiorii. Atunci văd prin amintire neamurile, strămoșii mei. Și de fiecare dată simt legătura cu ei, păstrîndu-le amintirea, cinstindu-i toată viața.

Șt. Oroian

Dansatori și muzicanți din Aletea

Din arhiva lui Gh. Petrujan

.....
Cel puțin timp de două luni n-am putut niciodată să dorm un ceas întruna, ci numai ici câte douăzeci, colo câte treizeci de minute, cu totul două, cel mult trei ceasuri din douăzeci și patru. Am avut însă și câteva săptămâni în care dormeam câte 5, cel mai mult 10 minute, la un loc nici un ceas pe zi.

Mai sufeream și pentru că suferea și soția mea, care-mi stătea ziua-noaptea la căpății și le încerca toate, ca să-mi aline durerile. Devotamentul femeii adevărate nu are margini.

Să nu-i dea însă Dumnezeu omului tot ceea ce poate să rabde, așa zice românul.

Deși am zăcut timp atât de îndelungat și am ajuns să sufăr de decubit, încît nu mai știam cum să mă culc, niciodată nu mi s-a urît, niciodată n-am pierdut pofta de mîncare și visurile îmi erau de nespūsă dulceață.

Îl înțelegeam acum pe Eminescu, care adevseori zicea că partea cea mai plăcută a vieții e cea petrecută dormind.

Cînd era să ațipesc, nu mai simțeam nici o durere, peste puțin însă începea să-mi horcăie pieptul și aveam un acces de înecăciune și tresăream speriat din somn. După ce o păteam însă în mai multe rînduri așa, tot adormeam în cele din urmă și începeam să visez – totdeauna în legătură cu boala mea.

Îmi dădeam, înainte de toate, așa prin vis, seama că nu mă mai doare nimic și mă plimbam totdeauna prin munți cu mult mai înalți și mai frumoși decît cei ce-mi erau cunoscuți din viața petrecută în aievea, și pe la locuri ce mi se păreau de mult cunoscute. Pe ici, pe colo întîlneam în drumul meu, prin adîncimi, lacuri cu apă limpede, peste care treceam în zbor. Starea sufletească îmi era de o seninătate care în viața petrecută în aievea e peste putință. Cu toate acestea durerile mă făceau să tresar speriat din somn. În clipa deșteptării nu simțeam dureri, dar eram scaldat în sudori și trupul, mai ales piciorul bolnav, îmi părea îngrozitor de greu.

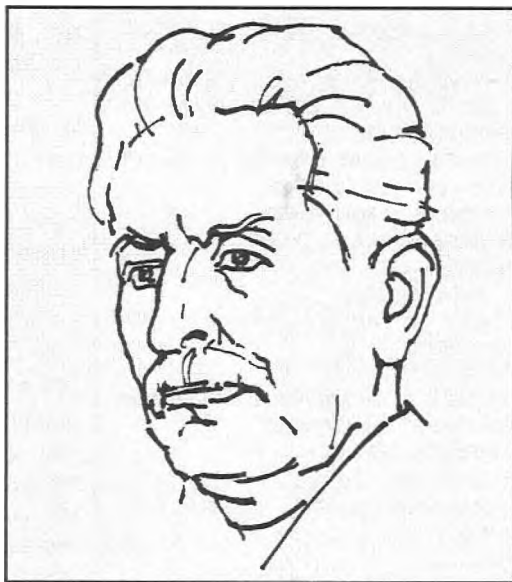
Tot în timpul acestor zile grele m-am dumi-rit asupra înțelesului în care Eminescu zicea că Schopenhauer și Kant greșesc cînd spun că timpul și spațiul sînt forme a priori ale gîndirii. Adevărul e că în gîndul omenesc nu e nici timp, nici spațiu: toate sînt în aceeași clipă și în același loc, cele de acum și cele de mai înainte, cele de aici și cele de mai înainte. Numai pentru darea pe față a gîndirii pentru luarea aminte a celor ce sînt totdeauna prezente în gînd, numai cînd ne dăm seama despre ceea ce gîndim, timpul și spațiul sînt forme a priori.

Eu stăteam, se înțelege, toată noaptea cu lampa aprinsă și cu ceasornicul în fața mea. Simțeam o mare ușurare cînd vedeam că timpul trece și revărsatul zorilor se apropie. Erau nopți cînd nici o clipă nu puteam să adorm, și mai ales de la ora a doua după miezul nopții nici nu mai nădăjduiam să pot dormi.

Cînd mi se întîmpla să mă răpună somnul, aveam visuri deslușite, care se prelungeau, încît ar fi trebuit să treacă nu ceasuri, ci zile întregi pentru ca să se petreacă în aievea cele visate ori să le povestesc. Cînd mă deșteptam, eram cuprins de simțămîntul c-am dormit timp de câteva ceasuri, dar mă uitam la ceasornic și mă încredințam că n-au trecut decît cinci, cel mult zece minute de cînd am adormit. Era parcă am stat în Vîrful cu Dor și-am văzut de acolo într-o singură clipă cele ce nici într-o zi întreagă nu sînt în stare să spun.

Tot așa mi-am reamintit într-o singură clipă acum nu tocmai scurta mea viață și în tim-

Ioan Slavici Om între oameni

pul celor 87 de zile am avut destul răgaz să-mi dau seama despre rostul amănuntelor ei.

„Iată cu ce te-ai ales! Îmi ziceam câteodată muia de suferințe. Om fără de minte, care n-ai știut să te folosești de darurile cu care te-a înzestrat firea și de bunăvoința celor mai vrednici dintre contemporanii tăi, ai ajuns la zile de bătrînețe o sarcină grea și pentru tine însuși și pentru cei ce te iubesc”.

Nu-mi este iertat, iubite amice, să intru în amănunte, în ceea ce privește greutățile așa-zise materiale, cu care nevastă-mea și eu ne-am luptat toată viața noastră și mai ales în timpul cît am fost tîrît prin temnițe și am zăcut greu bolnav. Atît aceste greutăți, cît și umilirile ce le voi fi îndurat din cauza lor sînt urmări ale faptelor mele, pe care nu eram în stare să

Numai rar de tot se întîmpla, ca să fie mulțumit și el însuși de ceea ce a scris, și nemulțumit era – nu de ceea ce a zis, ci de forma, în care îi era reprodușă gîndirea. „Nu e asta”, zicea el cuprins de neastîmpăr, și era în stare să țină manuscriptul ani de-a rîndul în săltarul „mesei de brad”, să revadă mereu ceea ce a scris, ori să scrie în mai multe rînduri același lucru, căci cea mai frumoasă icoană e stricată și ea, dacă a rămas într-însa o pată ori un colț neisprăvit.

Exigențele lui în ceea ce privește forma erau atît de mari, încît nu se mulțumea ca limba, ritmul și rimele să-i fie de o corectitate desăvîrșită și să se potrivească cu simțămîntul reproduș, ci ținea ca muzica limbii să fie și ea alcătuită, încît să simtă ceea ce voiește el și cel ce nu înțelege vorbele. Astfel în:

„O mamă, dulce mamă, prin negură de vreme
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi”.

Sunetele sînt sombre și aspre, iar în:
„Somnoroase păsărele
Pe la cuihuri se adună”.

Sunetele sînt senine și clare, pe cînd în:
„S-a stins viața falnicei Veneții”
ele sînt de bronz.

Ion Slavici
Eminescu și limba românească

nu le săvîrșesc și de care nu mi se cuvine prin urmare să mă plîng.

Zbătîndu-mă în culcușul meu, îmi vedeam întreaga viață desfășurîndu-se potrivit cu felul deosebit al firii mele. Mă vedeam la Viena și la Putna în lupta cu cei mulți, pe care noi cei mai puțini nu eram în stare să-i convingem că silințele noastre au să fie îndreptate, mai înainte de toate, spre unitatea sufletească a poporului român, căci celelalte au să urmeze ele de ele în virtutea desfășurării firești a lucrurilor.

Mînat de gîndul acesta am trecut în țară și tot în vederea acestui gînd m-am întors la 1884 ca să înființăm *Tribuna*, care atît de mult ne-a apropiat de unitatea sufletească și ne-ar fi apropiat și mai mult, dacă n-aș fi fost nevoit să mă întorc iar la București.

Din același gînd am pornit cînd am înființat cu mari jertfe *Corespondența Română*, cînd am pus cu Socec la cale prima bibliotecă populară în România și cînd am stăruit să se înființeze *Liga pentru unitatea culturală a poporului român*, sub stăpînirea aceluiași gînd am trăit și trăiesc.

Eram și sînt oarecum osîndit să rămîn în calea pe care am apucat din timpul tinereților mele. Chiar și dacă n-aș fi voit să stăruiesc în calea aceasta, îmi lipsea și-mi lipsește destoinicia de a mă abate din ea, cum s-au abătut alții care și-au adunat averi ori și-au asigurat poziții.

Nu poți să le ceri orbilor să zugrăvească, nici surzilor să cînte: nu mi se putea cere nici mie să-mi schimb convingerile după cum se schimbă împrejurările. Nu mă ierta firea. N-am deci decît să mă împac cu urmările statorniciei mele în mijlocul unei lumi alcătuite din oameni, dintre care cei mai mulți nu au convingeri în adevăratul înțeles, ci numai păreri trecătoare.

Nu mă căiesc deci. Chiar și chinuit de cele mai aspre suferințe și în luptă cu cele mai otrăvitoare greutăți, m-am încredințat totdeauna și mă încredințez și acum că trebuia neapărat să fac ceea ce am făcut, că nu puteam să fac altfel, că viața mea toată mi-aș fi făcut cele mai aspre muștrări dacă m-aș fi abătut ca un mișel din căile în care am umblat alături de cei mai vrednici dintre contemporani.

Nu, pe mine prigonirile celor mulți și lipsiți de cumpătare nu m-au atins, nu m-au muia, ci m-au lăsat cum am fost.

Zgduit numai truște am fost.

După ce am ajuns să pun piciorul în pămînt, am făcut cîtva timp mișcări prin casă, apoi și prin curte și după câteva săptămîni am început să ies, ca să-mi caut de treburi și să umblu șchiopătînd de ici pînă colo. Unul îmi recomanda o cură care pentru oamenii ca mine e prea scumpă, altul mă trimitea la băile unde în zilele de astăzi n-au ce să caute cei ce n-au știut să se folosească de încurcăturile războiului. În cele din urmă m-am dus iar la Panciu, de unde după culesul viilor tot șchiopătînd m-am întors.

Încetul cu încetul mi-au scăzut însă durerile și azi nu mai șchiopătez decît după ce am umblat mai mult și cînd se schimbă timpul. Accese astmatice de mult n-am mai avut, dar de emfizem n-am mai scăpat și ochii îmi sînt slăbiți încît nu mai sînt în stare să scriu ori să citesc timp mai îndelungat.

Cu atît aș putea să zic că m-am ales pe urma zilelor petrecute la Domnești, la Luvru, la Modern și la Văcărești. Ca să nu-mi fac însă inimă rea, dau socoteală că și acestea numai bătrînețile mi le-au adus.

(Din „Închisorile mele”)

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (9)

Ana Varga

debut publicistic • criticul literar • prozatorul

Un destin complex, cu certe disponibilități spre literatură, din păcate, nevalorificate pînă la capăt, și un spirit critic rafinat în care scriitorii români din Ungaria ar fi avut un sprijin de substanță, încă de la prima generație căreia îi aparține, Ana Varga (n. 1928–1990) continuă tot mai mult să intre, pe nedrept, în categoria scriitorilor uitați. Aceasta și fiindcă o nouă antologie a scriitorilor autorilor români întîrzie să apară, dar și din pricina unor reacții imprevizibile față de creatori din afara comunității sau formați la școli din România. Se pierde din vedere însă o contribuție decisivă, substanțială a unor asemenea condeieri la buna prestație jurnalistică, la formarea gustului lecturii cititorilor, și faptul că s-au angajat și s-au identifi-

cat sincer, deschis și solid, cu problemele și destinul comunității adoptive. Situația Anei Varga nu este cîtuși mai puțin a comunității, cum e cazul altor condeie, precum Ilie Ivănuș, Pálffy Endre sau Domokos Sámuel. Ei aparțin deja intelectualității românilor din Ungaria. În fișierul nostru de lucru, pentru proiectul aproape de finalizare de a întocmi un volum despre literatura românilor din Ungaria, nu pot fi ocolite creațiile relevante, pe care le-a găzduit ziarul românesc în toată istoria lui semicentenară.

Debutul publicistic al Anei Varga este unul din cele mai reprezentative pentru scrisul autoarei, atît din punct de vedere al zonei de manifestare, cît și din cel al tipului de atitudine intelectuală. Piese pentru elevi

și nuvelele lui Ilie Ivănuș au stîrnit de la început o vie dispută. Solidară prin gestul intelectual cu destinul autorului de schițe și povestiri, Ana Varga intervine public cu o poziție tranșantă, făcînd demonstrația unui **spirit critic obiectiv**. Sub rubrica **Cititorul are cuvîntul** (în *Foaia noastră*, an III, nr. 4/15 februarie 1959) profesoara ia în dezbateri publică schița și scenelele lui Ilie Ivănuș (*Frizeria de la gară*, *Plăcinta mă înlocuiește*, *Muzicantii fără voie*), jucate de trupe de amatori din Giula, Bătonia, Micherechi, oferind prima critică la obiect asupra producțiilor literare ale lui Ilie Ivănuș. E vorba de o analiză atît sub aspect tematic, dar mai ales sub aspectul împlinirii artistice, recunoscînd valoarea scriitorului și reprezentativitatea creației sale pentru intel-

tualitatea română din Ungaria. Tot în această zonă a criticii literare și tot în jurul creației lui Ilie Ivănuș, Ana Varga intervine într-o altă polemică, provocată în 1970 de Alexandru Hoțopan și continuată de A. Goția și, respectiv, Ana Varga. Articolul *Reflexii cu privire la nuvela „Cheia”* (în nr. 21/1 noiembrie 1970, p. 6) păstrează față de celelalte două polemici o distanță critică și face o analiză a valorilor și scăderilor nuvelei cu priceală. Prin mijloace artistice, care valorifică funcțiile stilistice ale adjectivului, prezența comparațiilor în formule scurte, ține cititorul în suspans. Nuvela scade în valoare prin „explicitate epică”, iar criticul Ana Varga sugerează autorului nuvelei stilul și modalități din proza lui Zaharia Stancu, cu care, tematic, Ilie Ivănuș are destule apropieri.

Colaborarea Anei Varga la ziar a cunoscut și latura **prozatorului**, autor de schițe, povestiri, nuvele, memorial de călătorie și reportaj. După preocupări constante de folclor și de tehnica culgerii și prelucrării, între anii 1960–1966, începe să scrie proză scurtă. Debutul său cu bucată în *umbra castanilor* (în nr. 4/15 februarie 1966, p. 6), o proză lirică, în care autoarea strecoară un moment biografic. Alte secvențe, precum *Bunica*, *Viscolul*, *Bal mascat*, *Nepotul meu*, *Andrei*, *Dorul*, *Lalele roșii*, publicate în ziar între anii 1971–1989, îmbină formula povestirii cu evocarea, la persoana I. Alte texte, precum *Dorul* (în nr. 31/2 august 1985) sau ultimul text al autoarei, *Mămică, numai eu...* (în nr. 32/11 august 1989) construiesc scenarii cu copii năstrușnici, gălăgioși, printr-o povestire concisă, redusă la minimum de date epice și cu o intrare abruptă, ca-n acest fragment: „Zdup, zdrong, zdup... de ce o fi gălăgia asta? Mă uit prin

gard. Da în parcul, bisericiu-zei bicicleta lui Peti face zdrăngăneala asta. Nici nu e de mirare, pentru că așa o mină, de crezi că îndată ajunge în vîrfurile unui copac.” (Dorul). Această deschidere a prozelor sale se regăsește și în reportajele de la Giula, din școală sau din vacanțele active ale elevilor săi.

Volumul, din păcate apărut postum, în 1995, purtînd titlul ciclului, sub care autoarea își publica creațiile la ziar, *Amintiri mîrgăritare*, este pe de parte unul reprezentativ. Sînt în el omisiuni ale unor texte care fac ca profilul scriitoricesc să suferă în întregul său: absentează textele critice, cele de atitudine, reportajele de călătorie, studiile didactice și de specialitate, cu o mare greutate în stabilirea principiilor și metodelor științifice de valorificare a creațiilor populare sau de organizare a lecțiilor de predare. A mai scris și poezii pentru copii, în genul parodiilor lui Topârceanu sau poezii ale jocului cu moartea, în genul lui Tudor Arghezi, precum acest final robind adevărul comun al tuturor: „Doamna urcă, trenul pleacă... / O recheamă neîncetat / Un cerșetor cu dinți de aur, / Pe obraz c-un sărutat.” (Spre gară).

Cît timp a fost profesoară la liceul și căminul din Giula, Ana Varga a avut și preocupări pedagogice, despre pregătirea independenței a profesorului (*Pregătirea lecțiilor acasă*, în nr. 19/1 octombrie 1962), ori despre organizarea timpului liber al școlarilor (*Timpul liber și preocupările școlarilor mici*, în nr. 1/1 ianuarie 1974).

Spirit echilibrat, cu un scris dens, limpede, și cu o sensibilitate literară deosebită, destinul Anei Varga, întrerupt în chiar momentul maturității sale creatoare, pare azi mult prea vitreg de uitare. O posibilă antologie valorică a creațiilor scriitorilor români din Ungaria, care să găsească locul cuvenit textelor sale din toate domeniile abordate, ar fi un gest suprem de prețuire pentru memoria ei vie.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Livia Santău-Stănescu (10), Tiberiu Herdean (11) și alții

Cititorul are cuvîntul...

Urmăresc aproape de un an paginile „Foi Noastre” și aștept cu nerăbdare fiecare număr al gazetei românești care apare în R. P. U.

Ma opresc prima dată la pagina literară și stau foarte mulțumită cînd pot să-mi reîmprospătez cunoștințele dobîndite la facultate, recitînd biografiile sau fragmente din operele marilor scriitori români. Dar nu mă gîndesc numai la mine, ci și la elevii mei, care — în lipsa unei biblioteci mai bogate — se pot informa de cele care ar fi de dorit să le citească și să le cunoască.

În paginile „Pentru tineretul nostru” găsim în fel elegeți din opere, poezii și fragmente din operele marilor clasici și contemporani care distrează, dar și învață alături de noi. Îmi permit să spun și „amatori” ghidîndu-mă cu încredere, unde la țară, familiile s-au bucurat de plină viață, în timp ce aceia care citeau astăzi fragmentul, istoria societății noi la care trăiesc, au din belug. Deci pe lângă faptul că paginile respective constituie o lectură, ne mai ajută și la dezvoltarea

concepției ideologice comparînd viața copiilor săraci din trecut cu viața fericită a copiilor numenilor muncii de azi.

Aș putea să mai amintesc multe spre a dovedi valoarea culturală și ideologică a gazetei noastre și cred că majoritatea cititorilor sînt de aceeași părere cu mine, o cititoare modestă a „Foi Noastre”.

Și pentru că la un moment dat am întîlnit la pagina literară numele tovarășului Ilie Ivănuș, scriș de el, îmi permit să spun că în schimb n-am întîlnit nici o apreciere, critică la legătura cu această schiță. Eu cred că activitatea și lucrările literare ale tovarășului Ivănuș au mari merite și ar trebui susținute. Ar fi bine ca și alți tovarăși să-l urmeze astfel încît și românii din R. P. U. să poată spune că au manifestări literare proprii învîrate din viața de toate zilele a oamenilor muncii.

Mulți cititori s-ar putea întreba: de unde ideea acestui articol. Răspunsul e foarte simplu: imboldul mi l-au dat conștientizările din octombrie. Începutul la Békesszabai și continuat în familia, unde aproape

fiecare participant care a luat cuvîntul a avut ceva de spus despre gazetă și au și fost formulate pretenții la adresa „Foi Noastre”.

Dar să revin la problema de care am dorit să mă ocup mai pe larg și anume la munca tovarășului Ivănuș. Scrierile originale ale sale cred că sînt cunoscute doar într-un cerc restrîns, eventual scena „Frizeria de la gară” va avea un mare ecou fiind prezentată în diferite localități, de cîțivi liceului românesc din Giula. La Bătonia și la Micherechi a și fost prezentată cu mult succes. În această poezie discutăm de situații învechite și de teatru spectral. Mai amintesc „Plăcinta mă înlocuiește” și „Muzicantii fără voie”, care la rîndul lor sînt să aibă și ele succes.

Dacă am face o analiză mai amănunțită a scenelelor și a pieselor, ori a diferitelor traduceri ale tovarășului Ivănuș, sigur că am găsi atît părți pozitive cît și negative, dar prin această am ajutat munca tovarășului Ivănuș.

În cele ce urmează am de gînd să-mi exprim cîteva păreri în legătură cu schița „Cel mai tare om din lume”.

În această poezie Dumitru Mol, în afară de... dar cred că e de prisos să mai fac rezumatul achiței, deoarece cititorii au avut ocazia să-o citească în gazetă. Schița este inspirată dintr-o poezie cu titlul „Al mai tare om din lume” autentificat din Banat. Sigur, trăsura subiectului e departe de subiectul poeziei. Dumitru Mol, care trăiește în zilele noastre, nu e tenal de banal propus pentru învingerea uriașului, el avînd alte necazuri sufletești care-l frămîntă. Toată această necazuri și frămîntări ale lui Dumitru ar fi trebuit să le arate mai clar, mai profund, autorul. Succesiunea gîndurilor și a faptelor lui Dumitru nu reiese clar din schiță. Cred că partea aceasta a schiței trebuia mai bine conturată, să nu-i lipsească dinamismul necesar pentru a stîrni curiozitatea cititorului. Schița se termină brusc, iar finalul e prea simplu: întrebarea „Mămică! Cînd vii să mă vezi?” — parcă nu sună prea sincer, pare că tovarășul Ivănuș e grăbit deznădămintul, deși putea să-i dea un sfîrșit foarte frumos, arhîndu-ne sentimentele adevărate. Fîind vorba însă de o schiță, nu ne putem aștepta la analize mai amănunțite, ci trebuie să ne mulțumim

cu creionarea în linii mari a personajelor secundare: tovarășul Ivănuș a urmărit soarta lui Dumitru Mol, adică o perioadă a vieții acestuia, arătînd pe scurt că deși războiul l-a nenorocit, pentru-o muncă sigură și bună în gospodărie, reușește să intre în rîndul celorlalți oameni și nu-i lipsește din casă decât ajutorul unei tovarășe de viață.

Din personajul principal, Dumitru Mol, tovarășul Ivănuș putea scoate mai mult, putea să ne arate un Ibram care să aibă cine l-a nenorocit fizic — războiul și nenorocia ofițerilor vechi — acest gînd al lui Dumitru e înăbușit de sentimentul de dragoste pentru Florica, simțindu-se „om de prieten”. În gospodărie Dumitru trebuie să intre nu numai pentru „picătoare”, ci și dîn, convingere, căci numai astfel va deveni un bun enclivist.

Cu toate aceste observații și fiindcă nu vreau să mă lungesc cu vorba chiar dacă poate să mai ieră de spus... îi împărtășesc tovarășului Ivănuș impresiile și observațiile mele care e o dovadă că scrierile lui sînt citite și chiar apreciate de cititori.

Ana Varga
profesoară

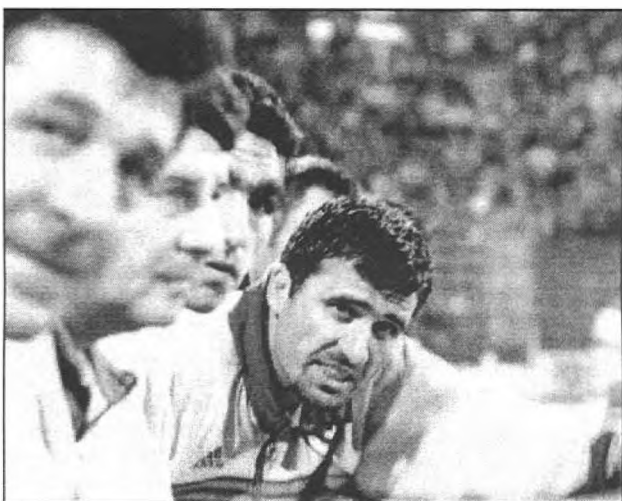
Adio Euro 2000!

Fotbalul pragmatic al italienilor a zdrobit visele românilor

Sîmbăta trecută, naționala României se pregătea pentru meciul cu Italia, în sferturile de finală ale Campionatului European. După victoria asupra Angliei, totul părea posibil. Numai că italienii necruțători deloc n-au ținut cont de visele românilor. Așii lui Dino Zoff au jucat un fotbal mai mult pragmatic decît spectaculos. Au stat timp de 90 de minute la pîndă și, la momentul potrivit, s-au folosit și de cele mai mici greșeli ale românilor. Deci, 0-2, un rezultat ce se poate interpreta în mai multe feluri. Dacă la 0-1 Hagi loba mingea în poartă și înțîlnea numai bara sau dacă Filipescu în a doua repriză șuta mai eficient din gura porții!... Nu așa s-a întîmplat, pentru că așa este fotbalul. În acest joc, totul se decide pe moment. La acest nivel, în majoritatea cazurilor, numai cu ambiția și norocul împerecheate se poate ajunge la un rezultat bun. Să recunoaștem, de această dată norocul a stat de partea celui mai bun. Formația care din două șuturi la poartă marchează două goluri plus o bară, care posedă balonul doar 45% din timpul jocului și totuși învinge fără mari dificultăți merită să fie calificată în semifinală. E o altă mincare de pește că în acest fel se pierde frumusețea jocului. Dar oare cine dintre români ar comenta o calificare cu un joc urît, dar eficient?

Cea mai bună performanță a tuturor timpurilor

Oricum, Euro 2000 a adus României cel mai bun rezultat al tuturor timpurilor. Nici o națională română n-a reușit pînă acum să se califice prin luptele din grupă și să stea în pragul semifinalei. Băieții lui Emeric Ienei au ajuns în primele 8 echipe ale continentului bătrîn. Cîte și cîte țări sînt, care doar visează despre astfel de performanțe?! Dincolo de rezultat, evoluția acestei gamituri a fost dătătoare de speranțe că pe lîngă conifei fotbalului românesc (Hagi, Popescu, Petrescu, Munteanu, Ilie, Moldovan etc.) am avut ocazia să urmărim niște tineri excelenți (Chivu, Mutu, Ganea, Contra, Fl. Petre etc.) care și ei „și-au rupt bucată” lor bine meritată din succesul naționalei. Pe bună dreptate putem constata că în preliminariile pentru campionatul Mondial 2002, România rămînea alături de Italia favorita grupei în care se află și Ungaria.

Hagi, instituția națională a fotbalului românesc și-a închis porțile

La vîrsta de 35 de ani, după 125 de partide jucate, „cel mai bun jucător român al tuturor timpurilor”, probabil pentru totdeauna, și-a agățat ghețele în cui. Va mai juca doar în clubul său, în națională nu. Cei care l-am iubit pentru jocul său original, ne-am fi putut imagina un rămas bun, un ultim joc mai frumos. Să-ți închei o carieră fără pereche cu un meci pierdut nu este ceva îmbucurător, dar ca să fii și eliminat pe lîngă un joc cam slăbuț, este de-a dreptul catastrofal. Dacă urmărim bine evoluția zecarului român, putem constata cu ușurință că acest turneu n-a fost turneul lui Hagi. Cu această afirmație nici nu ne poate reproșa nimeni că am fi prea nedrepti cu legenda fotbalului românesc. Pentru că cine mai știe ce am zis despre el în momentele tensionate ale meciurilor alergate pînă la ultima suflare de jucătorii coechipierii români și „plimbate” de Gică Hagi?! Parcă nici n-ar fi vrut să depună vreun efort... sau a mai re-

simțit accidentarea de înaintea turneului? Răspunsul poate nu o să-l aflăm niciodată. Un lucru este sigur: marele Hagi a fost cum a fost, el rămîne totuși – probabil încă pentru mult timp – „cel mai bun fotbalist român al tuturor timpurilor”. Și pe bună dreptate, pentru că oameni cu un talent ca Hagi nu se nasc în fiecare an. Mai mult decît atît: acest om a reușit să-și pună talentul în valoare, în folosul țării sale. Gheorghe Hagi rămîne o emblemă pozitivă a României. Și dacă ar deveni un tehnician numai pe jumătate atît de talentat cum era ca fotbalist, cu siguranță ar mai aduce multe-multe gloriei fotbalului românesc. Iar dacă în cuînd ar veni cineva să-i ocupe tronul de „cel mai bun fotbalist român al tuturor timpurilor”, poate chiar el s-ar retrage cu cea mai mare plăcere într-un scaun mai modest și comod. Hagi a trecut în dimensiunea legendelor.

Stefan Crăsta

Cursa de la Magny-Cours

Lungimea turului: 4,250 km
Lungimea traseului: 301,750 km 71 tururi
Viteza medie: 190,963 km/h.

Terenul are așteea curbe, încît piloții nu au posibilitatea să depășească. Ca atare, în general, pilotul care prinde cel mai bine startul, acela cîștigă și competiția – dacă nu se întîmple vreun accident. În rest, cursele trec cu plictiseală. Aceasta este părerea generală a piloților. Dar nu ar participa nimeni la competiție, dacă alții nu ar fi de altă părere.

Mika Häkkinen: „Terenul acesta este doar mai sigur, totuși competiția este mai palpitantă, pentru că acum sîntem la jumătatea campionatului. Deci: cine nu și-a adunat puncte pînă acum, acela se strădu-

iește de aceea, iar cine are punctaj bun pînă acum, acela nu vrea să-și strice poziția. Tocmai de aceea e mare riscul.

Ralph Schumacher: „Curba Estoril va fi mai grea. Pentru mulți, competiția din Magny-Cours este plictisitoare, pentru mine nu”.

O să vedem cine va avea dreptate duminică între orele 13.50-16.10, pe programul MTV1.

KOKÓ a cucerit Campionatul European și Europa întreagă

În zilele trecute, Ungaria și întreaga lume iubitoare de box a fost pătrunsă de nerăbdare, așteptînd competiția de vineri seara de la stadionul de pe strada Üllői din Budapesta.

Înaintea competiției, Steve Robinson, adversarul lui Kovács István a declarat că el „il onorează” pe KOKÓ cu această luptă, iar după succesele pe care le-a avut pînă acum, el, Robinson e convins că va învinge, păstrînd în acest fel centura Campionatului European și cucerind centura W.B.C. pe care o va oferi copiilor săi...

KOKÓ, în stilul lui (mult mai modest) a zis numai aîta: antrenamentele de pregătire au fost intense, au reușit, se simte bine și nu are deloc emoții. Și KOKÓ a fost convins că va cucerii centura Campionatului European. KOKÓ, începînd din primul minut, l-a atacat tot timpul pe Robinson, care, poate, încă nici acum nu și-a dat seama ce s-a întîmplat cu el vineri noaptea în Budapesta. Pe cînd Kovács István l-a atacat permanent pe adversarul său, acesta a fost obligat să se apere mai mult decît să atace.

Totuși ne-a fost teamă ca KOKÓ să nu pățească și el ca Kalocsai Zoltán cu două ore mai înainte. (În toate cele 12 runde „Kacsa” a atacat, dar în ultimele minute ale ultimei runde, adversarul său armean Artur Grigorian l-a scos din ring cu K.O.)

Kokó, pînă în ultimele clipe, a făcut box, a „dansat”, a distrat publicul de față (cca 20 mii) și cine știe cîte milioane în fața micului ecran.

După meci, Steve Robinson a declarat că: „Acesta a fost al doi-

lea meci ca greutate din cariera mea. Credeți-mi că nu din politețe o spun, dar ultima dată am trăit clipe atît de grele în lupta contra lui Nasim Hamed. Kokó e un sportiv splendid, care merită să ajungă printre cei mai buni profesioniști. Îi urez mult succes!”

Kokó ne-a promis că pînă în toamnă mă voi ocupa numai cu odihnă și cu familia. Dar din septembrie mă voi pregăti pentru cucerirea centurii mondiale. Sper că și înaintea competiției cu Hamed pot să vă spun ca acum: sînt liniștit, bine pregătit și-l aștept pe Hamed”.

În cîrînd expiră contractul lui KOKÓ cu Universum, dar clubul german l-a căutat pe campionul nostru ca să-i înnoiască contractul pe alți 3 ani.

După planurile de acum, sportivul trebuie să se întoarcă la 1 august în Germania, deci ziua lui onomastică trebuie să o sărbătorească iarăși în Germania.

Următoarea competiție o va avea la 9 septembrie, dar nu se știe încă precis cu cine. **MIC**

7. FORMULA 1 la Hungaroring

A. Nürburgring

1. Cine a cîștigat competiția din anul trecut? 1 p.
2. Cîte competiții au organizat pînă acum? 1 p.
3. Cine a cîștigat mai multe concursuri aici și cîte? 2 p.

B. Monza

1. Lungimea runde: 1 p.
2. Lungimea traseului: 1 p.
3. Numărul rundelor: 1 p.

C. Pronostic

Michael Schumacher

Mika Häkkinen

Așează datele la locul potrivit!

1. Ziua nașterii:
 - A. Häkkinen 1. 28 sept. 1969
 - B. Schumacher 2. 3 ian. 1969
2. Statura:
 - A. Häkkinen 1. 174 cm, 68 kg
 - B. Scumacher 2. 179 cm 70 kg
3. Soția se numește:
 - A. Häkkinen 1. Erja
 - B. Schumacher 2. Corinna
4. Primul vehicul:
 - A. Häkkinen 1. moped, cînd a împlinit 4 ani
 - B. Schumacher 2. gocard, cînd a împlinit 4 ani 2 p.
5. Prima mașină:
 - A. Häkkinen 1. Fiat 500
 - B. Schumacher 2. Mercedes E
6. În care echipă e acum?
 - A. Häkkinen 1. McLaren Mercedes
 - B. Schumacher 2. Ferrari

Termenul de înaintare: 7 iulie 2000.

Adresa: Foaia românească, 5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8.

Nu uitați să precizați pe plic: 7. – Formula 1.

ROMÂNIA

Luni, 3 iulie

11.00 Surprize, surprize... 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Serial. Ai vrea tu 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Agenția de plasare 17.30 Serial. Ultimele știri 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Iartă-mă! 20.45 Cu ochii'n patru 21.35 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.50 Serial. Cazuri ciudate 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Tenis: Marele turneu de la Wimbledon. 23.25 Marele Jazz.

Marti, 4 iulie

6.00 Matinal național 10.55 TVR Cluj-Napoca 11.10 Serial. Cazuri ciudate (R) 12.00 Drumul spre Europa 12.10 Serial. Justiție militară 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Convițuri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Se4norii cetății 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Medicina pentru toți 17.30 Serial. Ultimele știri 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Serial. Felicity 20.45 Economia 21.35 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.50 Nu trageți! 22.05 Telecinemateca. Străinul fără nume 22.40 Jurnalul de noapte 23.05 Tenis.

Miercuri, 5 iulie

6.00 Matinal național 10.25 TVR Cluj-Napoca 11.10 Serial. Felicity (R) 12.00 Documentar 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.15 Ciber-Fan 13.30 Telecinemateca. Străinul fără nume (R) 15.15 Magazin folcloric 16.30 Serial Orice e posibil 17.00 Impas în doi 17.30 Serial Ultimele știri 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Serial. Felicity 20.45 Recurs la morală 21.30 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.45 Film. Contele de Monte Cristo 22.40 Jurnalul de noapte 23.40 Tenis.

Joi, 6 iulie

6.00 Matinal național 10.20 TVR Timișoara 11.20 Serial. Felicity (R) 12.10 Tezaur folcloric (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Destinul unei Națiuni 14.00 Convițuri 15.00 Tenis 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 20.00 Metropolitan Top Modelium 21.30 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.45 Reflecții rutiere 22.00 Documente 22.40 Jurnalul de noapte 23.15 Rock la miezul nopții.

Vineri, 7 iulie

6.00 Matinal Național 11.00 Drumul spre Europa 11.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Capul de rățoi 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.15 Ciber-Fan 14.00 Tenis 17.00 Pentru dv. Doamnă! 18.00 Știri 18.05 Corect 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Sport 19.55 Ploaia de stele 21.25 Jurnalul Academiei Cațavencu 21.40 Serial. Farmece 22.25 Film. Hotelul Bertram 22.40 Jurnalul de noapte.

Sâmbătă, 8 iulie

6.00 Ploaia de stele 7.30 Desene animate 8.20 Serial Zorro 8.15 Desene animate 10.10 Film. Prieten la nevoie 12.00 Arca...Marinei 15.00 Tenis 18.00 Serial. Hotel Payne 18.30 Serial. Carol și compania 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 22.20 Jurnal 22.25 Săptămîna sportivă 22.45 Film. Minciuni.

Duminică, 9 iulie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universal credinței 8.00 Desene animate. Donald rățoiul la 50 de ani 8.25 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 11.30 Tezaur folcloric 12.20 De luni pînă duminică 13.00 National TV Bingo Liberty 16.00 Tenis 18.00 Serial. Justiție militară 19.00 Jurnal 19.25 Duminică sportivă 19.40 Film. Minciuni adevărate 22.00 Concert extraordinar Luciano Pavarotti în România 22.20 Jurnal.

ROMÂNIA

Luni 3 iulie

11.00 Tip-Top, Mini-Top! (R) 11.45 Un popas pe săptămînă (R) 12.00 Desene animate 12.30 Medalion de interpret 13.00 Toți, împreună 13.45 Știri 13.50 Euro Fotbal (R) 15.10 Afaceri la cheie (R) 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Iarba verde de acasă 18.40 Punct și de la capăt 20.15 E dreptul tău! 20.45 Sport plus 21.25 Lumea vitezei 22.05 Știri 22.10 Bucuriile muzicii 23.00 TVM Mesager.

Marti 4 iulie

6.00 Serial. Domnișoara Andrea (R) 7.40 Top TVR2 (R) 8.30 Trupa DP 2. 11.30 Atlas (R) 12.00 Desene animate 12.30 Tribuna partidelor parlamentare 13.00 Toți, împreună 13.45 Știri 13.50 Ferma 14.55 Start Rec 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Iarba verde de acasă 18.40 Credo 19.45 Spațiu francofon 20.15 Puls 2000 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Poliție judiciară 22.05 Știri 22.10 Film. Și ilie face sport 22.45 TVM Mesager.

Miercuri 5 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.40 Serial (R). Poliție judiciară 8.30 Trupa DP 2. 11.30 Arca lui Noe (R) 12.00 Desene animate 12.30 Virtuozii ai instrumentelor (R) 12.45 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Puls 2000 (R) 14.40 Veni, Video, Vici 14.55 E dreptul tău (R) 15.25 Nouă meșteri mari 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Atlas (R) 18.40 Film. Grăbește-te încet 20.15 Mit și Istorie 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Poliție judiciară 22.05 Știri 22.10 Visul unei nopți de iarnă.

Joi 6 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.40 Serial (R). Poliție judiciară 8.30 Trupa DP 2. 11.30 Arta apărării (R) 12.00 Desene animate 12.30 Tribuna partidelor parlamentare (R) 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Mit și istorie (R) 14.40 Veni, Video, Vici (R) 14.55 Orizont spiritual 15.25 Antologia jocului popular 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Televiziunea dragostea mea! 19.00 Grădina lui Cupidon 20.15 Afaceri la cheie 20.45 Călătorind prin țară 21.00 Știri 21.10 Film. Cu orice preț 22.40 Armonii clasice 23.00 TVM Mesager.

Vineri 7 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.40 Serial (R). Poliție judiciară 8.30 Trupa DP 2. 11.30 D'ale lui Mitică (R) 12.00 Desene animate 12.30 Tradiții 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Turnul de control (R) 14.40 Veni, Video, Vici (R) 14.55 Osia Lumii 15.25 Virtuozii ai instrumentelor populare 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Televiziunea dragostea mea! 19.00 Grădina lui Cupidon 20.15 Afaceri la cheie 20.45 Călătorind prin țară 21.00 Știri 21.10 Film. Cu orice preț 22.40 Armonii clasice 22.55 TVM Mesager.

Sâmbătă 8 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.40 Serial (R). Poliție judiciară 8.30 Trupa DP 2. 11.30 D'ale lui Mitică 12.00 Desene animate 12.30 Tradiții 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Turnul de control (R) 14.40 Veni, Video, Vici (R) 14.55 Osia Lumii 15.25 Virtuozii ai instrumentelor populare 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 17.45 Serial. Lumini și umbre 19.00 Un secol de cinema 20.00 Film. Cordier, judecător și polițist 20.50 Serial Star Trek 21.40 Adevărate povești hollywoodiene. Macaulay Culkin 22.10 Știri 22.15 Integrale 23.05 TVM Mesager.

Duminică 9 iulie

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.40 Serial (R). Poliție judiciară 8.30 Trupa DP 2. 11.30 D'ale lui Mitică 12.00 Desene animate 12.30 Tradiții 13.00 Toți împreună 13.45 Știri 13.50 Turnul de control (R) 14.40 Veni, Video, Vici (R) 14.55 Osia Lumii 15.25 Virtuozii ai instrumentelor populare 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telejurnal TVR2 17.45 Serial. Lumini și umbre 19.00 Un secol de cinema 20.00 Film. Cordier, judecător și polițist 20.50 Serial. Bavis și Butthead 21.15 Știri 21.20 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Boală incompatibilă 22.50 TVR Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența **12202,75 MHz**. În România, acest program este transmis **NECODAT** între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni 3 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti 4 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri 5 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi 6 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri 7 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă 8 iulie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal: Divizia A: UFC Rapid-FCU Craiova 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectiva Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobila 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică 9 iulie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobila 0.30 Vacanta Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobila 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

3 IULIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

4 IULIE, MARTI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

5 IULIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

6 IULIE, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Oameni care au fost...” – literatură, muzică, artă” – serialul Elenei Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 IULIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foia românească” 11.55 Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00 „De la pașape la opse – liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 IULIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50 Recomandări culturale 15.00 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58 Încheiere.

9 IULIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămîinii (spicuiri din interviuri și reportaje difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

5 iulie 2000 (m1 ora 13.25)

Reluare: 9 iulie 2000 (m2 ora 10.45)

Programul prevăzut al emisiunii românești:

Emisiunea Ecranul Nostru și de această dată se va prezenta cu informații legate de viața publică românească din Ungaria. Apoi vom prezenta cartea coregrafului Violei Nistor despre dansurile populare din Micherechi. Coregraful arădean publică al doilea volum despre valorile noastre de dans. În a doua parte a programului vom face o vizită la Micherechi, la dansatorii zilelor noastre.

Realizator: Ștefan Crăsta

De cînd există inițiativă civilă, este valabil și un adevăr: cele mai reușite activități sînt acelea care se desfășoară din voința proprie a oamenilor. Aceste activități pot fi de orice natură. Pescuitul, șahul, dansatul, cercul literar sau chiar sportul poate deveni o posibilitate care unește oamenii, pînă ce ei se simt bine împreună și recunosc care este acel pretext care i-a adus laolaltă.

Cupa de fotbal a localităților românești din Ungaria și-a propus ca pe lîngă fotbal și apartenența la aceeași comunitate să fie pretextul care aduce la același loc peste 40 de români din Ungaria. Cam aceasta a fost ideea călăuzitoare în 1995, cînd s-a organizat pentru prima dată mitingul fotbalistic. Manifestarea sportivă a primit și nume: *Cupa „Picioar de Aur”*. De atunci, în fiecare an are loc o partidă de fotbal, iar gazda se schimbă de la o ocazie la alta.

O cupă pentru a fi împreună

Învîgătorii – fotbaliștii din Chitighaz

În anul acesta, cei din Micherechi au fost la rînd. La 25 iunie, pe terenul școlii din loc și-au dat întîlnire cele patru echipe concurente: Chi-

tighaz, Giulia, Seghedin și Micherechi. Timpul a fost potrivit, probleme au fost, eventual, numai cu forța noastră. Echipa din Seghedin – care anul trecut a prins locul doi – a început bine competiția, jucînd un scor egal cu cei din Giulia. Echipa din urmă este „bazată” pe colectivul medicilor români de la spitalul județean, dar acum s-a resimțit lipsa lui *Teodor Bányai* și a celor doi fii, *Tiberiu* și *Petru*. Cînd joacă și ei, șansele celorlalți scad radical. În plus, golgheterul echipei, doctorul *Ciotea* a jucat cam ca *Hagi* la europene. Toată lumea a așteptat mult de la el, dar... Fotbaliștii din Chitighaz poate trebuia să rămînă acasă – spuneau echipele adversare după ce luau bătaie cu 4-5 goluri. Echipa a fost întregită și cu cîțiva elevi chitighăzeni, care au oferit însă spectatorilor cîteva surprize. Fiind chitighăzenii cei mai buni, au cîștigat cupa pentru a treia oară în istoricul ei. Băieții din Micherechi, care în anul trecut au fost ultimii, au jucat bine și au prins locul

doi al Cupei „Picioar de Aur” – le-a fost ușor pentru că au jucat acasă. Au fost deci șase meciuri, șase pretexte pentru a comenta. S-au făcut analize destule și despre Campionatul European de Fotbal, care din păcate, s-a încheiat pentru

selecționata României. Dar s-a terminat cu bine și cupa noastră de fotbal.

Trebuie să mai vorbim despre ceea ce a fost în dosul acestei manifestări. *Dr. Teodor Petrușan* și *Gheorghe Berényi* au oferit pe gratis două oi, care au servit ca „material de bază” al unei mese de prînz pentru toți participanții. Echipa organizatorilor: *Dumitru Boca*, *Ioan Boca* și *Mihai Sava* au fost atenți ca totul să fie bine. Cupa „Picioar de Aur” poate este unică prin faptul că cheltuielile de organizare sînt achitate din buzunarul participanților. Astfel s-a procedat și acum: cu transportul, cu răcoritoarele și cu chiria terenului de fotbal, impusă de primăria din loc. Ziua s-a încheiat cu o masă festivă bine meritată. Dar *Gheorghe Netea*, președintele Asociației pentru Micherechi a înmînat și diplomele, care vor rămîne ca amintire. Apoi ne-am despărțit cu speranța că la anul urmează o nouă competiție la Giulia.

Tiberiu Boca, participant

Proces verbal

Cupa „Picioar de Aur” Micherechi, 25 iunie 2000

1. Chitighaz	3	3	–	–	9 puncte
2. Micherechi	3	1	1	1	4 puncte
3. Giulia	3	–	2	1	2 puncte
4. Seghedin	3	–	1	2	1 puncte

Golgheter: *Gavril Dila* (Chitighaz)

Cel mai bun portar: *Imre Márton* (Giulia)

Cel mai bun jucător: *Tiberiu Boca* (Seghedin)

FOAIA
românească
30 Iunie 2000

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: *Eva Iova*. Colectiv redacțional: *Edda Illyés*, *Ștefan Oroian*. Tehnoredactare computerizată: *Kovács Sándor*. Editura și redacția: 5700 Giulia, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pî. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giulia, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: *Mozi Nyomda Bt.* 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/8 Director: *Garai György*. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției alături personal, cit și prin cec poștal. Abonamentele în 2000: 3 luni 270 forinți; 6 luni 540 forinți; 1 an 1080 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apanția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.